

پیش‌های چهارگزینه‌ای یازدهم

جامعه‌شناسی ۲

■ الهام رضایی

● برای مشاهده محتوای
تکمیلی این کتاب QR-Code
را اسکن کنید

فهرست

بخش اول: درسنامه و پرسش‌های چهارگزینه‌ای

درسنامه / پرسش / پاسخ			
۲۱۴	۱۰	۶	درس اول جهان فرهنگی
۲۱۶	۲۱	۱۷	درس دوم فرهنگ جهانی
۲۱۹	۳۴	۳۰	درس سوم نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱
۲۲۲	۴۶	۴۱	درس چهارم نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲
۲۲۶	۵۹	۵۵	درس پنجم باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب
۲۲۹	۷۳	۶۸	درس ششم چگونگی تکوین فرهنگ معاصر غرب
۲۳۴	۸۶	۸۳	درس هفتم جامعه جهانی
۲۳۸	۱۰۰	۹۶	درس هشتم تحولات نظام جهانی
۲۴۱	۱۱۴	۱۱۰	درس نهم جهان دوقطبی
۲۴۴	۱۲۵	۱۲۱	درس دهم جنگ‌ها و تقابلهای جهانی
۲۴۷	۱۳۶	۱۳۳	درس یازدهم بحران‌های اقتصادی و زیست‌محیطی
۲۵۰	۱۴۸	۱۴۴	درس دوازدهم بحران‌های معرفتی و معنوی
۲۵۳	۱۶۲	۱۵۶	درس سیزدهم سرآغاز بیداری اسلامی
۲۵۷	۱۷۶	۱۷۱	درس چهاردهم انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطف بیداری اسلامی
۲۶۱	۱۹۰	۱۸۶	درس پانزدهم افق بیداری اسلامی

بخش دوم: آزمون‌ها

آزمون / پاسخ	
۲۶۶	۲۰۴
۲۶۷	۲۰۷
۲۶۸	۲۱۰

بخش سوم: پاسخنامه

۲۱۴	پاسخنامه تشریحی
۲۶۹	پاسخنامه کلیدی

فلش کارت

۲۷۳

بخش اول

درسنامه و پرسش‌های چهارگزینه‌ای

جهان فرهنگی

درس ۱

مشاوره: تو این درس، شما قراره با «جهان» و انواع اون آشنا بشید، اما مخاطبی که شما باشی، می‌دونی از اونجایی که عنوان درس «جامعه‌شناسی» هست، اون بخشی که خیلی اهمیت داره «جهان اجتماعی» هست و بقیه جهان‌ها رو صرفاً از این جهت بررسی می‌کنیم که ممکنه تأثیری روی جهان اجتماعی داشته باشن. با این اوصاف بریم ببینیم کلاً چندتا جهان داریم و این جهان‌ها چه ارتباطی با هم دارن؟!

یادآوری: در سال گذشته خواندیم که «جهان» برای اشاره به مجموعه‌های بزرگ به کار می‌رود، بنابراین همه مجموعه‌های بزرگ مانند مجموعه پدیده‌های طبیعی، مجموعه پدیده‌های اجتماعی و... را می‌تون به ترتیب «جهان طبیعت» و «جهان اجتماعی» نامید، از طرف دیگر خواندیم که جهان طبیعی و جهان اجتماعی شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با هم دارن. برای یادآوری این مطلب، به جدول زیر توجه کنید:

شباهت	تفاوت
← هر دو اعضای مختلفی دارن و این اعضا در ارتباط با هم از نوعی نظم برخوردارن. عضویت اعضای بدن موجود زنده و نظم آن ← تکوینی و غیرارادی عضویت در جهان اجتماعی و نظم آن ← قراردادی = اعتباری = ارادی	نکته: آگاهی و شناخت جهان اجتماعی ← آگاهی مشترک و عمومی فرهنگ تداوم جهان طبیعی از طریق وراثت تداوم جهان اجتماعی از طریق انتقال فرهنگ به نسل‌های بعد

پرسش‌های بنیادی

گفتیم که جهان اجتماعی با مجموعه آگاهی‌های مشترک و عمومی به وجود می‌آید که به محصول آن «فرهنگ» می‌گوییم.

نکته ترکیبی: تعریف فرهنگ ← شیوه زندگی گروهی از انسان‌هاست که سالیان متمادی با هم زندگی می‌کنند.

انواع فرهنگ

- فرهنگ عمومی ← اشتراک همه اعضای جهان اجتماعی در آن
- خرده فرهنگ ← سازگار با فرهنگ عمومی
- ضد فرهنگ ← ناسازگار با فرهنگ عمومی

هر فرهنگی در عمیق‌ترین لایه‌های خود (ارزش‌ها و عقاید) به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد. پرسش‌های بنیادی به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند.

پرسش‌های بنیادی

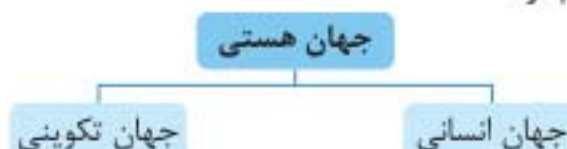
- هستی‌شناسانه: آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟
- انسان‌شناسانه: آیا انسان، موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟
- معرفت‌شناسانه: آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟

این پرسش‌های بنیادی و پاسخ‌های آن‌ها، همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان را می‌سازند و مانند روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند.

نکته: هر فرهنگ، پاسخ متفاوتی به این پرسش‌های اساسی و بنیادین می‌دهد، بنابراین جهان‌های فرهنگی مختلفی به وجود می‌آید.

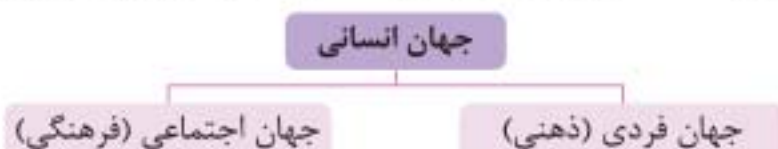
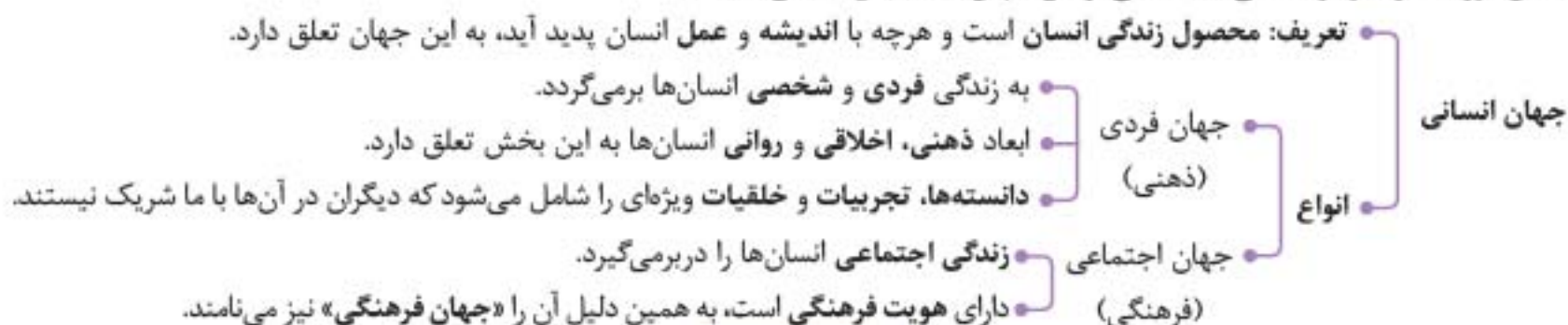
انواع جهان

وقتی به اطراف خود نگاه می‌کنیم، با پدیده‌های متفاوتی روبه‌رو می‌شویم. بعضی از این پدیده‌ها را خودمان به وجود آورده‌ایم و بعضی از آن‌ها قبل از ما وجود داشته‌اند و بود و نبود آن‌ها به اراده ما وابسته نیست. هر کدام از این پدیده‌ها را می‌تون در مجموعه‌های بزرگ دسته‌بندی کرد. در گذشته خواندیم که این مجموعه‌ها را به دلیل گستردگی و اهمیتشان، «جهان» می‌نامیم. در حالت کلی می‌تون جهان را به دو دسته تقسیم کرد:

جهان انسانی

همان‌طور که در نمودار بالا می‌بینید، یکی از این جهان‌ها، «جهان انسانی» است.

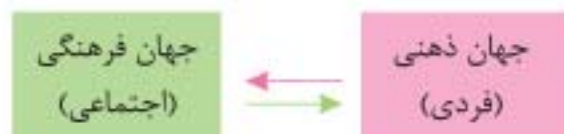
ارتباط میان دو بخش ذهنی و فرهنگی

وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد، ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند یا بر اساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، وارد **جهان فرهنگی** می‌شود.

ارتباط میان دو بخش جهان انسانی، ارتباط متقابل است و بین آن‌ها تناسب و هماهنگی وجود دارد، یعنی:

- هر فرهنگی ← نوع خاصی از عقاید و ارزش‌ها را به وجود می‌آورد و به همان نوع، اجازه بروز و ظهور می‌دهد.
- جهان فرهنگی ← جهان ذهنی
- هر عقیده و اخلاقی ← فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.
- جهان ذهنی ← جهان فرهنگی

بنابراین ارتباط میان دو بخش اجتماعی و فردی یا فرهنگی و ذهنی را می‌توان به این صورت نشان داد:

نمذین: هر یک از عبارت‌های زیر به کدام بخش از جهان انسانی مربوط است؟

- «نوشتن کتاب»، «تفکر کردن»، «مهر ورزیدن به دیگری»، «ساختن مجسمه» و «رفتار با دیگران»
- پاسخ** نوشتن کتاب ← جهان اجتماعی
مهر ورزیدن به دیگری ← جهان اجتماعی
رفتار با دیگران ← جهان اجتماعی
- تفکر کردن ← جهان فردی
ساختن مجسمه ← جهان اجتماعی

توجه: اینکه مثلاً سه فرد در یک مسابقه، موضوعی واحد را به سه شکل مختلف خلق می‌کنند، نشان‌دهنده متفاوت بودن «جهان فردی» آن‌هاست، اما خود مجسمه و در مرکز دید قرار دادن آن به «جهان اجتماعی» تعلق دارد.

جهان تکوینی

قبلاً گفتیم که تمامی پدیده‌های جهان هستی، محصول زندگی انسان نیستند. پدیده‌هایی وجود دارند که پیش از انسان بوده‌اند و وجود آن‌ها مستقل از خواست و اراده انسان است. از این جهان که در مقابل جهان انسانی قرار می‌گیرد، با عنوان «جهان تکوینی» یاد می‌کنیم.

در دسته‌بندی جهان تکوینی دو گروه وجود دارند:

- ۱) برخی از متفکران**
- جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کنند.
 - طبیعت را در مقابل جهان انسانی (فردی و اجتماعی) قرار می‌دهند.
 - از وجود سه جهان سخن می‌گویند: جهان طبیعت، جهان ذهن و جهان فرهنگ.
- نظر این گروه را می‌توان به صورت نمودار زیر نشان داد:

- ۱ متفکران مسلمان
- جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند، بلکه طبیعت را بخشی از جهان تکوینی می‌دانند.
 - جهان تکوینی را به دو بخش «جهان طبیعت» و «جهان فوق طبیعت» تقسیم می‌کنند.
 - از چهار جهان سخن می‌گویند: جهان ذهن، جهان فرهنگ، جهان طبیعت و جهان فوق طبیعت
- نظر این گروه را می‌توان به صورت نمودار زیر نشان داد:

حل تست

- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.
 - مجموعه‌های بزرگ و مهم را به دلیل گستردگی و اهمیتشان، «جهان» می‌نامند.
 - جهان اجتماعی، محصول زندگی انسان است و هرچه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید، به این بخش تعلق دارد.
 - بخش فردی جهان هستی ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها را دربرمی‌گیرد.
 - بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی، تناسب و هماهنگی وجود دارد.
- (۱) درست - نادرست - نادرست - درست
(۲) درست - نادرست - درست - نادرست
(۳) نادرست - درست - درست - نادرست
(۴) نادرست - درست - نادرست - درست

پاسخ گزینه ۱: بررسی عبارت‌های نادرست:

- جهان انسانی، محصول زندگی انسان است و هرچه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید، به این بخش تعلق دارد.
- بخش فردی جهان انسانی، ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها را دربرمی‌گیرد.

تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی

جهان‌های مختلف با هم ارتباط و تعامل دارند. همان‌طور که بین جهان فردی و اجتماعی تعامل وجود دارد، بین جهان تکوینی و انسانی نیز پیوند برقرار است. به مثال‌های زیر دقت کنید:

- مثال:** ارتباط بین جهان فردی و جهان اجتماعی - هنرمند، عضوی از یک فرهنگ است و آثارش مطابق با فرهنگی است که با آن مناسباتی دارد. هنر - بیان ژرف‌ترین فردیت هنرمند است، اما این فردیت، جدای از اجتماع نیست!
- ارتباط بین جهان انسانی و جهان تکوینی - باغ‌سازی ایرانی، ارتباط نزدیکی با باورهای مذهبی و اعتقادات سازندگان آن‌ها داشته و باغ در فرهنگ ما تمثیلی از بهشت جاویدان و برگرفته از آیات قرآن کریم درباره بهشت است.
- درباره جهان‌های مختلف و رابطه میان آن‌ها دیدگاه‌های مختلفی وجود دارد که در ادامه به این دیدگاه‌ها و ویژگی‌های آن‌ها می‌پردازیم.

دیدگاه اول

بر اساس این دیدگاه:

- جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود.
 - جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی است.
 - ذهن افراد و فرهنگ، هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها، نظیر علوم طبیعی است.
 - بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.
- علوم طبیعی = علوم انسانی

نقد وارد بر این دیدگاه:

نادیده گرفتن تفاوت میان علوم انسانی و علوم طبیعی در این دیدگاه، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند. نمودار مرتبط با این دیدگاه:

دیدگاه دوم

بر اساس این دیدگاه:

- جهان فرهنگی مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی است.
 - جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست.
- جهان فرهنگی > جهان ذهنی و تکوینی

نقدهای وارد بر این دیدگاه:

- جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.
 - جهان ذهنی و تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.
- نمودار مرتبط با این دیدگاه:

دیدگاه سوم

بر اساس این دیدگاه:

- جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی، مهم و در تعامل با یکدیگر هستند.
- نمودار مرتبط با این دیدگاه:

توجه: در هر سه دیدگاه بالا، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و همه از سه جهان سخن می‌گویند، اما نزد متفکران مسلمان و از منظر قرآن که در ادامه به آن اشاره می‌کنیم، از چهار جهان سخن به میان می‌آید.

دیدگاه قرآن

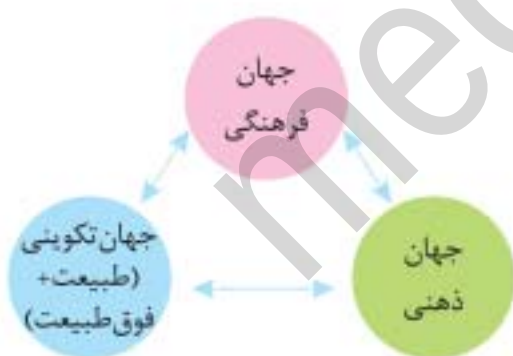
از منظر قرآن، هر چهار جهان (طبیعت، فوق طبیعت، ذهن و فرهنگ) مهم و در تعامل با یکدیگرند.

بر اساس این دیدگاه:

- جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود نمی‌شود. جهان تکوینی = جهان طبیعت + جهان فوق طبیعت
- ادراک و آگاهی منحصر به انسان نیست، بلکه جهان تکوینی هم بر اساس حکمت و خواست خداوند با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.

مثال:

- اگر انسان اخلاقی الهی داشته باشد → جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی انسان می‌گشاید.
 - جامعه فرهنگ توحیدی داشته باشد
 - اگر افراد و فرهنگ جامعه هویتی مشرکانه داشته باشند → زمین و آسمان از تعامل سازنده با انسان سر باز می‌زنند و ظرفیت‌های الهی و آسمانی خود را از آن‌ها پنهان می‌کنند.
 - جامعه و فرهنگ، جایگاه ویژه‌ای دارند، از زندگی و مرگ امت‌ها سخن گفته می‌شود.
 - جهان فردی نادیده گرفته نمی‌شود و بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید دارد.
- نمودار مرتبط با این دیدگاه:

تمرین: هر یک از عبارات‌های زیر مربوط به کدام دیدگاه در تعامل جهان‌های مختلف است؟

- الف) وضعیت امروزی محیط‌زیست نتیجه این دیدگاه است. (ب) علوم انسانی = علوم طبیعی
- ج) طبیعت، دارای رفتار حکیمانه (د) ذهن افراد، تابع فرهنگ
- پاسخ: الف) دیدگاه دوم (ب) دیدگاه اول (ج) دیدگاه قرآن (د) دیدگاه دوم

بیشتر بدانید: برخی دیدگاه‌ها، شناخت درستی از انسان و جهان هستی ندارند.

پیامد این دیدگاه‌ها این است که انسان از تعامل صحیح با جهان هستی باز می‌ماند.

انسان نمی‌تواند استعدادهایش را به‌پروراند و شکوفا کند.

قرآن کریم، باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خود و هستی را درک کند، «اغلال و سلاسل» می‌نامد.

اغلال و سلاسل → زنجیره‌هایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.

حل تست

- جاهای خالی عبارت‌های زیر با کدام گزینه کامل می‌شود؟
 - طرفداران دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.
 - وضعیت امروزی محیط‌زیست، نتیجهٔ باور دیدگاه نسبت به طبیعت است.
 - دیدگاه جهان فردی اشخاص را نادیده نمی‌گیرد و بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.
 - بر اساس دیدگاه، جهان تکوینی، ذهنی و فرهنگی مهم و در تعامل با یکدیگرند.
- (۱) اول – دوم – سوم – قرآن (۲) دوم – سوم – قرآن – اول (۳) سوم – اول – دوم – قرآن (۴) اول – دوم – سوم – قرآن
- پاسخ گزینهٔ «۴»

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

پرسش‌های بنیادی

۱. هر فرهنگی در لایه‌های خود، به پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد. این پرسش‌ها همان
 - (۱) سطحی‌ترین – اصلی‌ترین – روح و شالودهٔ یک فرهنگ هستند.
 - (۲) بنیادی‌ترین – عمیق‌ترین – پرسش‌های هستی‌شناسانه، جامعه‌شناسانه و معرفت‌شناسانه هستند.
 - (۳) عمیق‌ترین – بنیادی‌ترین – عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان را می‌سازند.
 - (۴) اصلی‌ترین – سطحی‌ترین – پرسش‌هایی هستند که با پاسخ به آن‌ها، جهان‌های فرهنگی متفاوتی پدید می‌آید.
۲. کدام گزینه در مورد «پرسش‌های بنیادی» نادرست است؟
 - (۱) پرسش «آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟» مربوط به پرسش هستی‌شناسانه است.
 - (۲) پاسخ‌های متفاوت به این پرسش‌های اساسی، جهان‌های فرهنگی مختلفی را پدید می‌آورد.
 - (۳) در معرفت‌شناسی با پرسش‌هایی از این قبیل سروکار داریم که آیا تنها راه شناخت حس و تجربه است؟
 - (۴) پرسش‌های بنیادی همان عقاید اساسی یعنی ارزش‌ها، آرمان‌ها و هنجارهای یک فرهنگ را می‌سازند.
۳. هر یک از سؤالات «آیا انسان موجودی مختار است؟»، «آیا تنها راه شناخت حس و تجربه است؟» و «آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟» به ترتیب به کدام دسته از پرسش‌های بنیادین مرتبط است؟

(۱) انسان‌شناسانه – معرفت‌شناسانه – هستی‌شناسانه	(۲) معرفت‌شناسانه – انسان‌شناسانه – هستی‌شناسانه
(۳) انسان‌شناسانه – هستی‌شناسانه – معرفت‌شناسانه	(۴) هستی‌شناسانه – معرفت‌شناسانه – انسان‌شناسانه
۴. درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر در مورد «پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی بشر» در کدام گزینه آمده است؟

– پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی هر جهان اجتماعی، به مثابه روح و شالودهٔ آن فرهنگ عمل می‌کنند.	– پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی، همان عقاید اساسی و تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و کنش‌های او را می‌سازند.
– هر فرهنگی در بنیادی‌ترین لایه‌های خود، به سطحی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد.	– پاسخ‌های متفاوت به پرسش‌های بنیادی، جهان‌های فرهنگی یکسانی پدید می‌آورد.

(۱) درست – نادرست – نادرست – درست	(۲) درست – نادرست – نادرست – نادرست
(۳) نادرست – نادرست – درست – درست	(۴) نادرست – درست – درست – نادرست

جهان انسانی

۵. به ترتیب مصداق هر یک از موارد زیر کدام است؟
 - محصول زندگی انسان است.
 - مجموعه‌های بزرگ و مهم
 - به زندگی شخصی و فردی انسان‌ها بازمی‌گردد.

(۱) جهان انسانی – جهان – جهان فردی	(۲) جهان اجتماعی – جهان – جهان ذهنی
(۳) جهان – جهان انسانی – جهان فرهنگی	(۴) جهان انسانی – جهان تکوینی – جهان اجتماعی

۶. پدیده‌های اطراف ما در مجموعه‌های بزرگ و مهمی دسته‌بندی می‌شوند، این مجموعه‌ها را می‌نامیم به علت
 (۱) جهان تکوینی - عدم نقش انسان در به وجود آمدنشان
 (۲) جهان انسانی - پدید آمدن با اندیشه و عمل انسان
 (۳) جهان - گستردگی و اهمیتشان
 (۴) جهان هستی - اهمیت و بزرگ بودنشان
۷. جاهای خالی جدول زیر در مورد دو بخش جهان انسانی به ترتیب با کدام گزینه کامل می‌شود؟

بخش اجتماعی	بخش ب
زندگی الف انسان‌ها را دربرمی‌گیرد.	به زندگی شخصی و فردی انسان‌ها بازمی‌گردد.
این بخش را جهان فرهنگی می‌نامند.	ابعاد ج انسان‌ها به این بخش تعلق دارد.
دارای د است.	دانسته‌ها، تجربیات و خلیات ما مربوط به این بخش است.

- (۱) اجتماعی - انسانی - ذهنی، تجربی و روانی - آگاهی و عمل مشترک (۲) فرهنگی - فرهنگی - شخصی و فردی - عقاید متناسب با خود
 (۳) فردی و ذهنی - ذهنی - اجتماعی و فرهنگی - فرهنگ (۴) اجتماعی - فردی - ذهنی، اخلاقی و روانی - هویت فرهنگی
۸. کدام گزینه به ترتیب در مورد «جهان فرهنگی» نادرست، اما در مورد «جهان فردی» درست است؟
 (۱) وقتی فرد درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، وارد محدوده جهان فرهنگی می‌شود. - محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
 (۲) کل زندگی انسان، یعنی هم ابعاد فردی و هم اجتماعی را دربرمی‌گیرد. - به زندگی شخصی و فردی انسان بازمی‌گردد.
 (۳) بخش اجتماعی جهان انسانی است که هویت فرهنگی دارد. - دانسته‌ها، تجربه‌ها و خلیات ویژه ما در این بخش قرار می‌گیرد.
 (۴) وقتی فردی کتابی می‌نویسد یا مجسمه‌ای می‌سازد، به جهان فرهنگی وارد می‌شود. - ابعاد تجربی، اخلاقی و فرهنگی انسان‌ها به این بخش تعلق دارد.

۹. کدام گزینه به ترتیب مصداق «جهان فردی» و «جهان اجتماعی» است؟

- (۱) فردی که به تنهایی به موسیقی گوش می‌دهد. - فردی که درباره موضوعی خاص می‌اندیشد.
 (۲) شخصی که در مکان عمومی سیگار می‌کشد. - سه فرد در یک مسابقه، موضوعی واحد را به سه شکل مختلف خلق می‌کنند.
 (۳) فردی که اندیشه‌اش را به صورت گفته و نوشته مطرح می‌کند. - فردی که بر اساس اندیشه‌اش با دیگران رفتار می‌کند.
 (۴) سه فرد در یک مسابقه، موضوعی واحد را به سه شکل مختلف خلق می‌کنند. - فردی که کتابی می‌نویسد یا به دیگری مهر می‌ورزد.

۱۰. چند مورد از عبارات زیر مربوط به «بخش فردی جهان انسانی» است؟

- مرور خاطرات دوران کودکی
 تفکر و رویاپردازی
 (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
 مشارکت فعال در کلاس درس
 خلیات و دانسته‌ها

۱۱. چند مورد از عبارات زیر مربوط به «بخش فرهنگی جهان انسانی» است؟

- محبت کردن مادر بزرگ به نوه‌ها
 تأملات و تفکرات شخصی
 شرکت در انتخابات ریاست جمهوری
 (۱) سه (۲) چهار (۳) یک (۴) دو
 پیاده‌روی کردن
 ماسک زدن در مترو و اتوبوس

۱۲. کدام گزینه در ارتباط با «جهان انسانی» نادرست است؟

- (۱) به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود. بخش فردی را جهان ذهنی و بخش اجتماعی را جهان فرهنگی می‌نامند.
 (۲) محصول زندگی انسان است و هرچه با ذهن و اندیشه انسان پدید می‌آید، به این جهان تعلق دارد.
 (۳) بخش اجتماعی آن، هویت فرهنگی دارد، از این رو به آن جهان فرهنگی نیز می‌گویند.
 (۴) بین دو بخش ذهنی و فرهنگی یا فردی و اجتماعی آن، تناسب و هماهنگی وجود دارد.

۱۳. نمودار زیر با کدام گزینه کامل می‌شود؟

- (۱) انسانی - ذهنی - اجتماعی - اجتماعی - اجتماعی
 (۲) هستی - ذهنی - اجتماعی - اجتماعی - اجتماعی
 (۳) اجتماعی - اجتماعی - اجتماعی - اجتماعی - اجتماعی
 (۴) انسانی - فرهنگی - فردی - فردی - فردی

۱۴. در مورد «ارتباط میان بخش فردی و اجتماعی جهان انسانی» کدام گزینه درست است؟

- (۱) وقتی فردی کتابی می‌نویسد یا مجسمه‌ای می‌سازد، از محدوده ذهنی و فرهنگی به جهان فردی وارد می‌شود.
- (۲) هر فرهنگی نوعی خاص از عقاید اجتماعی را در افراد پدید می‌آورد و به همان نوع اجازه بروز می‌دهد.
- (۳) هر نوع عقیده و اخلاقی، ذهنیت متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.
- (۴) بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی، تناسب و هماهنگی وجود دارد و ارتباط آن‌ها متقابل است.

۱۵. هر فرهنگی، نوع خاصی از _____ و خصوصیات _____ را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع اجازه بروز می‌دهد. هر نوع _____ و _____ نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

- (۱) ذهنیت - فردی - ذهنیت - اخلاق
- (۲) عقاید - ذهنی - عقیده - اخلاق
- (۳) اندیشه - فردی - ارزش - هنجار
- (۴) عقاید - اجتماعی - عقاید - ارزش

۱۶. کدام گزینه در مورد «تأثیر جهان فرهنگی بر جهان ذهنی» نادرست، ولی در مورد «فرهنگ» درست است؟

- (۱) خواندن کتاب، شنیدن یک سخنرانی و... می‌تواند ذهنیت ما را در مورد یک امر تغییر دهد. - شیوه زندگی اجتماعی انسان‌هاست.
- (۲) هر فرهنگی به نوع خاصی از عقاید و خصوصیات اجازه بروز می‌دهد. - محصول رفتارها و هنجارهای مشترک انسان‌هاست.
- (۳) هر نوع عقیده و اخلاقی، جوای فرهنگی متناسب با خود است. - محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
- (۴) هر فرهنگی، نوعی خاص از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد ایجاد می‌کند. - تفاوت در شیوه زندگی فردی انسان‌هاست.

جهان تکوینی

۱۷. عبارت‌های زیر را به ترتیب از جهت درستی یا نادرستی مشخص نمایید.

- تمامی پدیده‌های جهان هستی، محصول زندگی انسان هستند.
 - جهان تکوینی پیش از انسان بوده و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است.
 - برخی طبیعت را به جهان تکوینی محدود می‌کنند و از سه جهان سخن می‌گویند.
 - متفکران مسلمان جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.
- (۱) درست - درست - نادرست - نادرست
 - (۲) نادرست - نادرست - درست - درست
 - (۳) نادرست - درست - نادرست - درست
 - (۴) درست - نادرست - درست - نادرست

۱۸. برخی جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند. از نظر آن‌ها _____

- (۱) طبیعت در مقابل جهان تکوینی قرار می‌گیرد.
- (۲) سه جهان طبیعت، ذهن و فرهنگ وجود دارد.
- (۳) تمامی پدیده‌های جهان هستی، محصول زندگی انسان است.
- (۴) جهان طبیعت با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.

۱۹. کدام گزینه در مورد «متفکران مسلمان» نادرست، ولی در مورد «جهان فرهنگی» درست است؟

- (۱) جهان تکوینی را به طبیعت محدود نمی‌دانند. - با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید.
- (۲) طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند. - وقتی فرد درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده این جهان قرار می‌گیرد.
- (۳) جهان تکوینی را به دو بخش طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند. - دارای هویت فرهنگی است.
- (۴) از سه جهان سخن می‌گویند: جهان طبیعت، جهان ذهن و جهان فرهنگ. - زندگی اجتماعی انسان‌ها را دربرمی‌گیرد.

۲۰. نمودار زیر با کدام گزینه کامل می‌شود؟

- (۱) جهان انسانی - جهان تکوینی - جهان فوق طبیعت - جهان فردی
- (۲) جهان تکوینی - جهان انسانی - جهان فردی - جهان فوق طبیعت
- (۳) جهان فرهنگی - جهان فوق طبیعت - جهان تکوینی - جهان ذهنی
- (۴) جهان انسانی - جهان تکوینی - جهان ماوراء طبیعت - جهان فرهنگی

۲۱. در مورد جهانی که در مقابل جهان انسانی قرار می‌گیرد، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

– این جهان چه نام دارد؟

– انسان چه نقشی در به وجود آمدن آن دارد؟

– نظر متفکران مسلمان در مورد آن چیست؟

(۱) جهان فرهنگی – با عمل انسان پدید می‌آید. – دارای هویت فرهنگی است.

(۲) جهان طبیعت – پیش از انسان وجود داشته است. – بر اساس حکمت و خواست خدا با انسان رفتاری حکیمانه دارد.

(۳) جهان تکوینی – مستقل از خواست و اراده انسان است. – آن را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

(۴) جهان اجتماعی – محصول زندگی انسان است. – از زندگی و مرگ امت‌ها می‌گویند.

۲۲. در مقابل جهان _____، جهان _____ قرار می‌گیرد که پیش از انسان وجود داشته و وجودش مستقل از _____ و _____ انسان است.

(۱) اجتماعی – فردی – فرهنگ – هویت

(۳) هستی – طبیعی – اراده – آگاهی

۲۳. کدام گزینه به ترتیب به «جهان انسانی»، «جهان فرهنگی» و «جهان تکوینی» مربوط است؟

(۱) دارای هویت فرهنگی است. – محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست. – مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی است.

(۲) هرچه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید. – بخش فرهنگی جهان اجتماعی را شامل می‌شود. – پیش از انسان وجود داشته است.

(۳) به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود. – اندیشه‌ای که به صورت گفته یا نوشته مطرح می‌شود. – مستقل از خواست و اراده انسان است.

(۴) ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها متعلق به این جهان است. – تفاوت در خلق یک موضوع واحد توسط سه فرد متفاوت، مربوط به این جهان است. – همان جهان طبیعت است.

تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی

۲۴. در دیدگاه اول، جهان _____ مهم‌تر از جهان _____ است و ذهن افراد و فرهنگ جامعه نیز هویتی _____ و _____ دارند.

(۱) طبیعت – ذهنی – فرهنگی – طبیعی – مادی

(۳) تکوینی – فردی – اجتماعی – طبیعی – تجربی

۲۵. در مورد «دیدگاه‌های مختلف در تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی» کدام گزینه درست است؟

(۱) دیدگاه دوم: بین علوم طبیعی و علوم انسانی، تفاوتی قائل نیستند و نادیده گرفتن این تفاوت، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

(۲) دیدگاه سوم: بر اساس این دیدگاه، جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان فوق طبیعت، مهم و در تعامل با یکدیگرند.

(۳) دیدگاه اول: جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست و جهان تکوینی ماده خامی برای دخل و تصرف فرهنگ‌ها و جوامع مختلف می‌باشد.

(۴) دیدگاه قرآن: جهان تکوینی محدود به طبیعت نیست. ادراک و آگاهی نیز به انسان منحصر نمی‌شود و جهان تکوینی بر اساس حکمت و خواست خداوند، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.

۲۶. دیدگاه دوم، جهان _____ را مهم‌تر از جهان‌های دیگر می‌داند و در این دیدگاه جهان _____ و _____ اهمیتی ندارند و جهان _____ نیز ماده

خامی برای دخل و تصرف جوامع مختلف است.

(۱) طبیعت – ذهنی – فرهنگی – ذهنی

(۳) اجتماعی – فردی – ذهنی – طبیعی

(۲) فرهنگی – ذهنی – تکوینی – تکوینی

(۴) تکوینی – اجتماعی – فردی – تکوینی

۲۷. نظر دیدگاه اول، دیدگاه دوم و دیدگاه قرآن به ترتیب در مورد «جهان تکوینی» چیست؟

(۱) جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کند. – جهان تکوینی را ماده خامی برای دخل و تصرف فرهنگ‌ها و جوامع مختلف می‌داند. – جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌کند.

(۲) جهان تکوینی را ماده خامی برای دخل و تصرف فرهنگ‌ها و جوامع مختلف می‌داند. – جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی می‌داند. – جهان تکوینی را دارای رفتاری حکیمانه با انسان می‌داند.

(۳) جهان تکوینی را مهم‌تر از جهان فرهنگی و ذهنی می‌داند. – جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌کند. – جهان تکوینی را ماده خامی برای دخل و تصرف فرهنگ‌ها و جوامع مختلف می‌داند.

(۴) جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان فوق طبیعی و ذهنی می‌داند. – جهان تکوینی را دارای رفتاری حکیمانه با انسان می‌داند. – جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌کند.

۲۸. به ترتیب هر یک از عبارت‌ها به کدام دیدگاه در تعامل میان جهان‌ها اشاره دارد؟

«علوم مربوط به ذهن و فرهنگ، نظیر علوم طبیعی است.»، «جهان فرهنگی، ذهنی و تکوینی، مهم و در تعامل با یکدیگرند.»، «بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.» و «جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست.»

- (۱) دیدگاه اول - دیدگاه سوم - دیدگاه دوم
(۲) دیدگاه دوم - دیدگاه قرآن - دیدگاه سوم - دیدگاه اول
(۳) دیدگاه اول - دیدگاه سوم - دیدگاه قرآن - دیدگاه دوم
(۴) دیدگاه سوم - دیدگاه قرآن - دیدگاه اول - دیدگاه اول

۲۹. دیدگاه قرآن به ترتیب در مورد «جهان ذهنی»، «جهان فرهنگی» و «جهان تکوینی» کدام است؟

- (۱) هویتی طبیعی و مادی دارد و با علوم طبیعی بررسی می‌شود. - از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید. - با جوامع انسانی رفتار حکیمانه دارد.
(۲) با جوامع انسانی رفتار حکیمانه دارد. - بر مسئولیت فرد در قبال جامعه و فرهنگ تأکید می‌کند. - مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی است.
(۳) جهان ذهنی و فردی را تابع فرهنگ جامعه می‌داند. - برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است. - دارای ادراک و آگاهی است.
(۴) بر مسئولیت فرد در قبال جامعه و فرهنگ تأکید می‌کند. - از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید. - به جهان طبیعت محدود نمی‌شود.

۳۰. جاهای خالی جدول زیر به ترتیب با کدام گزینه کامل می‌شود؟

الف	دیدگاه سوم	د	دیدگاه قرآن
ظرفیت‌ها و قابلیت‌های علوم انسانی و اجتماعی را سلب می‌کند.	ج	وضعیت امروزی محیط‌زیست نتیجه این باور درباره انسان و طبیعت است.	ب

- (۱) دیدگاه اول - جهان تکوینی بر اساس حکمت و خواست خداوند با افراد و جوامع انسانی، رفتاری حکیمانه دارد. - جهان فرهنگی، ذهنی و تکوینی مهم و در تعامل با یکدیگرند. - دیدگاه دوم
(۲) دیدگاه دوم - برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است و جهان فردی اشخاص را نادیده می‌گیرد. - جهان فرهنگی، ذهنی و طبیعی مهم و در تعامل با یکدیگرند. - دیدگاه اول
(۳) دیدگاه سوم - جهان فرهنگی مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی است. - جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند. - دیدگاه قرآن
(۴) دیدگاه اول - جهان فرهنگی، ذهنی و تکوینی مهم و در تعامل با یکدیگرند. - جهان فرهنگی مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی است. - دیدگاه دوم

۳۱. چند مورد از عبارات زیر، نظر کسانی است که جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان‌های ذهنی و فرهنگی می‌دانند؟

- جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود.
- جهان تکوینی ماده خام است.
- ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی‌شود.
- بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.

- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۳۲. نقد وارد بر دیدگاه اول و دیدگاه دوم به ترتیب چیست؟

- (۱) محدود نکردن جهان تکوینی به جهان طبیعت - در نظر گرفتن طبیعت به عنوان ماده خام برای دخل و تصرف
(۲) سلب ظرفیت از علوم انسانی و علوم اجتماعی - عدم استقلال جهان ذهنی و تکوینی در برابر جهان فرهنگی
(۳) عدم استقلال جهان ذهنی و تکوینی در برابر جهان فرهنگی - سلب ظرفیت از علوم انسانی و علوم طبیعی
(۴) عدم اهمیت جهان ذهنی و فردی در برابر جهان فرهنگی - محدود کردن جهان تکوینی به جهان طبیعت

۳۳. با توجه به نمودار داده شده، کدام گزینه درست است؟

- (۱) جهان تکوینی ماده خامی برای دخل و تصرف فرهنگ‌ها و جوامع مختلف است.
(۲) جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی است.
(۳) جهان تکوینی، جهان ذهنی و جهان فرهنگی مهم و در تعامل با یکدیگرند.
(۴) جهان تکوینی به طبیعت محدود نمی‌شود و جهان طبیعت با افراد و جوامع انسانی روابط حکیمانه دارد.

۳۴. نمودارهای زیر به ترتیب با کدام گزینه در ارتباط هستند؟

- (۱) ذهن افراد و فرهنگ جامعه دارای هویتی طبیعی و مادی است. - ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.
- (۲) جهان تکوینی را ماده خامی برای دخل و تصرف فرهنگ‌ها می‌داند. - جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کند.
- (۳) از تعامل جهان فرهنگی، ذهنی و تکوینی می‌گوید. - برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است و از زندگی و مرگ امت‌ها می‌گوید.
- (۴) بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیست. - جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌داند.

بخوانیم و بدانیم

۳۵. به ترتیب هر یک از موارد زیر با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- اغلال و سلاسل
- از نتایج عدم شناخت درست انسان از خود و جهان
- شرط باز شدن درهای برکات جهان تکوینی به روی انسان و جوامع
- (۱) زنجیره‌هایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند. - از تعامل صحیح با جهان هستی باز می‌ماند. - انسان، اخلاق الهی و جامعه فرهنگ توحیدی داشته باشد.
- (۲) باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند. - طبیعت، ظرفیت‌های الهی خود را از او پنهان می‌کند. - افراد و فرهنگ جامعه، هویتی مشرکانه داشته باشند.
- (۳) زنجیره‌هایی که انسان را در آخرت به بند می‌کشند. - از تعامل صحیح با جهان هستی باز می‌ماند. - افراد و فرهنگ جامعه، شناخت درستی از خود و هستی داشته باشند.
- (۴) باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت جهان هستی را درک کند. - نمی‌تواند استعدادهایش را به‌رواند و شکوفا کند. - انسان، هویت مشرکانه اما جامعه فرهنگ الهی داشته باشد.

۳۶. هر یک از موارد زیر به ترتیب علت، پیامد و تعریف چیست؟

- هویت مشرکانه افراد و فرهنگ جامعه
- عدم تعامل صحیح با جهان هستی
- زنجیره‌هایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.
- (۱) پنهان شدن ظرفیت‌های الهی و آسمانی از انسان - هویت مشرکانه افراد و فرهنگ جامعه - باورها و اعمال دنیوی
- (۲) باز شدن درهای برکات جهان تکوینی به روی انسان - ناتوانی در به‌رواندن و شکوفا کردن استعدادها - اغلال و سلاسل
- (۳) عدم تعامل سازنده زمین و آسمان با انسان - عدم شناخت درست از خود و جهان هستی - اغلال و سلاسل
- (۴) عدم شناخت درست انسان از خود و جهان هستی - اغلال و سلاسل - باورها و اعمال مادی

تست‌های ترکیبی و کنکوری

۳۷. هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام گزینه مربوط است؟

- پرسش‌هایی از قبیل اینکه آیا تنها راه شناخت حس و تجربه است؟
- محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
- مستقل از خواست و اراده انسان است.
- جهان ذهنی و تکوینی، استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.
- (۱) معرفت‌شناسانه - فرهنگ - جهان تکوینی - دیدگاه دوم
- (۲) هستی‌شناسانه - جهان فرهنگی - جهان فردی - دیدگاه دوم
- (۳) انسان‌شناسانه - جهان اجتماعی - جهان فوق طبیعت - دیدگاه سوم
- (۴) معرفت‌شناسانه - فرهنگ عمومی - جهان طبیعی - دیدگاه قرآن

۳۸. درستی و نادرستی عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- جهان اجتماعی محصول زندگی انسان است و هرچه با اندیشه و عمل انسان پدید آید، به این جهان تعلق دارد.
- «فردیت هنرمند، مجرد از اجتماع نیست.» نشان‌دهنده تناسب بین جهان ذهنی و جهان انسانی است.
- در دیدگاه قرآن، ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی‌شود و جهان تکوینی نیز با افراد و جوامع رفتار حکیمانه دارد.
- قرآن کریم، باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، «اغلال و سلاسل» می‌نامد.
- (۱) نادرست - درست - نادرست - درست
- (۲) نادرست - نادرست - درست - درست
- (۳) درست - نادرست - درست - نادرست
- (۴) درست - درست - نادرست - نادرست

۳۹. در نگاه قرآن، جهان محدود به جهان طبیعت نیست و ادراک و آگاهی نیز محدود به نمی‌باشد. (خارج ۹۲ - با تغییر)

(۱) ذهنی - هویت طبیعی (۲) فرهنگی - انسان (۳) تکوینی - انسان (۴) انسانی - ذهن افراد

۴۰. به ترتیب کدام یک نظر کسانی است که جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان طبیعی و تکوینی می‌دانند و کدام یک دیدگاه گروهی است که جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کنند؟ (سراسری ۹۲)

- (۱) بین علوم طبیعی، انسانی و اجتماعی تفاوت واقعی وجود ندارد. - ذهن افراد و فرهنگ جامعه هویتی طبیعی و مادی دارند.
- (۲) علوم مربوط به ذهن افراد و فرهنگ جامعه نظیر علوم طبیعی است. - جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ جامعه می‌دانند.
- (۳) جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ جامعه است. - ذهن افراد و فرهنگ جامعه هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است.
- (۴) ذهن افراد و فرهنگ جامعه هویتی طبیعی دارند. - جهان تکوینی و طبیعی را ماده خامی می‌دانند که در معرض برداشت‌ها و تصرفات مختلف فرهنگی و اجتماعی انسان‌ها قرار می‌گیرد.

۴۱. جهان مستقل از خواست و اعتبار انسانی وجود دارد. نزد متفکران مسلمان جهان طبیعت بخشی از جهان است و گروهی که بین علوم طبیعی و علوم انسانی و اجتماعی تفاوتی واقعی قائل نیستند. (سراسری ۹۳)

- (۱) تکوینی - تکوینی - جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی می‌دانند
- (۲) تکوینی - ذهنی و فردی - جهان فرهنگ را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان طبیعی و تکوینی می‌دانند
- (۳) ذهنی - تکوینی - جهان فرهنگ را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان طبیعی و تکوینی می‌دانند
- (۴) فرهنگی - ذهنی و فردی - هر دو جهان فرهنگی و جهان تکوینی را مهم و در تعامل با یکدیگر می‌دانند

۴۲. هرچه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید، مربوط به جهان است. جهان فرهنگی در برابر جهان قرار داده می‌شود و هر دو بخشی از جهان هستند. جهان پیش از انسان وجود داشته است. (خارج ۹۳ - با تغییر)

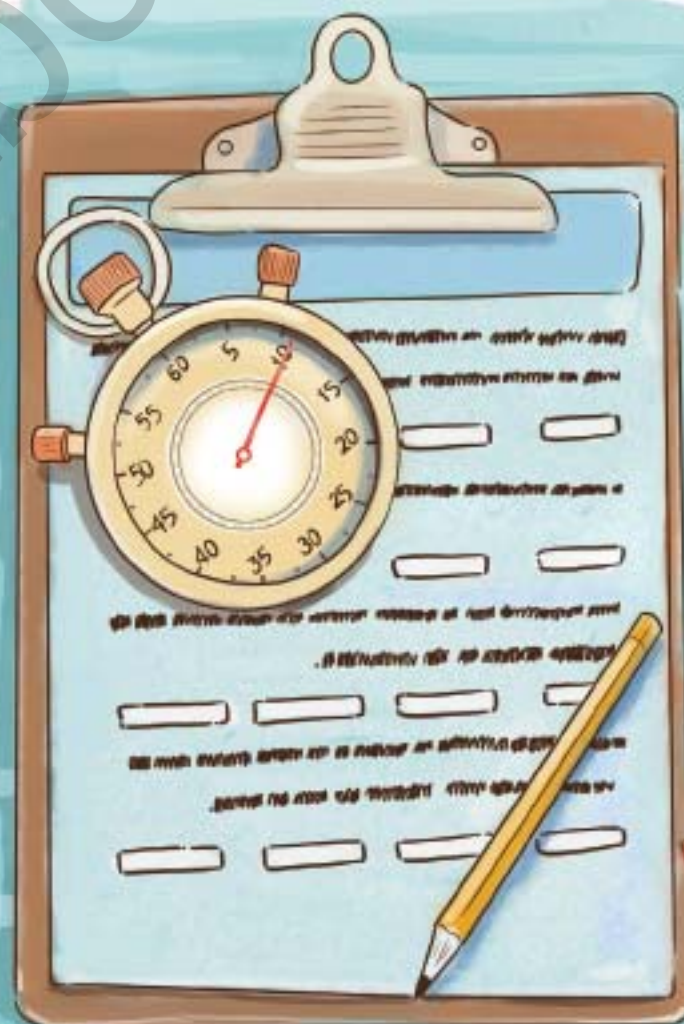
- (۱) انسانی - تکوینی - هستی - ذهنی
- (۲) اجتماعی - انسانی - اجتماعی - ذهنی
- (۳) فرهنگی - ذهنی - انسانی - تکوینی
- (۴) انسانی - ذهنی - انسانی - تکوینی

۴۳. به ترتیب این موارد ویژگی کدام جهان است؟ (سراسری ۹۹ - با تغییر)

- دانسته‌ها، تجربه‌ها و خلیات ما
- فرد اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند.
- زندگی اجتماعی انسان‌ها را دربرمی‌گیرد.
- به دو جهان انسانی و جهان تکوینی دسته‌بندی می‌شود.
- (۱) فردی - فرهنگی - اجتماعی - هستی
- (۲) تکوینی - فردی - اجتماعی - دنیوی
- (۳) ذهنی - انسانی - فرهنگی - اجتماعی
- (۴) انسانی - ذهنی - توحیدی - فوق طبیعت

بخش دوم

آزمون

آزمون جامع نیمسال اول

۶۹۷. کدام گزینه بیانگر دیدگاه دوم در ارتباط با تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی است؟

- (۱) جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست. - طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.
- (۲) ذهن افراد و فرهنگ هویتی طبیعی و مادی دارند. - جهان تکوینی بر اساس حکمت و خواست خداوند سبحان، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.
- (۳) جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند. - بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.
- (۴) جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. - جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

۶۹۸. موارد «الف»، «ب»، «ج» و «د» به ترتیب با کدام گزینه کامل می‌شود؟

الف	فرهنگ سلطه	ج	قطبی شدن جهان
گونه نخست فرهنگ جهانی	ب	اغلل و سلاسل	د

- (۱) فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن متعلق به قوم، منطقه یا گروه خاصی است، ولی نگاهی سلطه‌جویانه دارد. - فرهنگی که نژاد خاصی را مورد توجه قرار می‌دهد و با رویکرد دنیوی خود، دیگران را در خدمت به آن نژاد به کار می‌گیرد. - بسته شدن درهای برکات جهان تکوینی - حقیقت فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن در خدمت گروه و قوم خاصی نیست. - باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند. - پنهان کردن ظرفیت‌های الهی و آسمانی جهان تکوینی از افراد و جوامع - معنویت
- (۲) فرهنگی که جهان را به دو منطقه مرکزی و منطقه پیرامونی تقسیم می‌کند. - فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه یا گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد. - باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند. - عدالت
- (۴) فرهنگی که سعادت همه انسان‌ها را دنبال می‌کند. - فرهنگی که کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد. - عدم تعامل سازنده آسمان و زمین با افراد و جامعه مشرک - آزادی

۶۹۹. عبارت‌های زیر به ترتیب با چه مفاهیمی ارتباط دارند؟

- برپایی بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت توسط استعمار اروپایی
- کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر
- پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره، طی قرن بیستم به وجود آمد.
- قدرت سیاسی جوامع اسلامی، بیشتر قومی و قبیله‌ای بود.

- (۱) قرن پانزدهم و شانزدهم - امپریالیسم اقتصادی - استعمار قدیم - دوره بیداری اسلامی
- (۲) قرن شانزدهم و هفدهم - استعمار فرانسه - امپریالیسم - دوره خلافت
- (۳) قرن هفدهم و هجدهم - استعمار نو - استعمار نو - قبل از استعمار
- (۴) قرن هجدهم و نوزدهم - استعمار قدیم - استعمار فرانسه - دوره استعمار

۷۰۰. موارد زیر به ترتیب با کدام دوره تکوین فرهنگ اسلام ارتباط دارند؟

- فرهنگ اسلامی به دلیل قدرت و غنای خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را درون خود هضم و جذب می‌کرد.
- گروه‌های مختلف برای پذیرش اسلام از سراسر شبه جزیره به مدینه آمدند.
- استبداد قومی و قبیله‌ای به استبداد استعماری تبدیل شد.

- استفاده از مکاتب و روش‌های غربی مانند ناسیونالیسم یا مارکسیسم

- (۱) عصر نبوی - دوران خلافت - عصر بیداری اسلامی - دوره استعمار (۲) دوران خلافت - عصر نبوی - دوره استعمار - عصر بیداری اسلامی
- (۳) عصر نبوی - دوران خلافت - دوره استعمار - عصر بیداری اسلامی (۴) دوران خلافت - دوره استعمار - عصر نبوی - عصر بیداری اسلامی

۷۰۱. به ترتیب علت هر یک از موارد زیر چیست؟

- عدم آشکار شدن کامل ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی در دوران خلافت
- تبدیل استبداد ایلی و قومی به استبداد استعماری
- استفاده از کودتای نظامی در استعمار نو

- (۱) غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان - سازش قدرت‌های سیاسی جوامع اسلامی با دولت‌های غربی - به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود
- (۲) فشارهای نظام قبیله‌ای عرب - تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب - تبلیغ باورها و ارزش‌های فرهنگی خود
- (۳) غلبه قدرت‌های قومی و قبیله‌ای - گسترش منافع اقتصادی و سیاسی جهان غرب - استقلال سیاسی کشورهای استعمارزده
- (۴) سلطه جهان غرب - سازش قدرت‌های سیاسی جوامع اسلامی با دولت‌های غربی - به قدرت رساندن نیروهای بیدارگر

۷-۲. به ترتیب مصداق موارد «الف»، «ب» و «ج» کدام است؟

«الف»	سکولاریسم
جامعه تغلب	«ب»
«ج»	پروتستانتیسم

- (۱) رویکرد دنیوی و صرفاً این جهانی به هستی - جامعه‌ای که عقاید و ارزش‌های آن حق، اما هنجارها و رفتارهای آن موافق و همسو با حق نیست. - رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان
- (۲) مهم‌ترین ویژگی معرفت‌شناختی فرهنگ معاصر غرب - مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند. - دین بدون برنامه و شریعت
- (۳) پاسخ فرهنگ معاصر غرب به پرسش‌های هستی‌شناسانه بشر - دوست دارند بر یکایک مردم جامعه خود نیز چیره شوند. - رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان
- (۴) اصالت انسان دنیوی و این جهانی - گمان می‌برند که ملت‌های دیگر نتوانسته‌اند به موقعیتی که آنان به دست آورده‌اند، برسند و اصولاً چنین سعادت را نمی‌شناسند. - دین بدون برنامه و شریعت

۷-۳. به ترتیب علت، تعریف و نتیجه عبارت‌های زیر کدام است؟

«مخدوش شدن وحدت امت اسلامی»، «دنیسم» و «افول حس‌گرایی از پایان قرن بیستم»

- (۱) استبداد استعماری - روشنگری با رویکرد دنیوی در صورتی که با شناخت عقلی همراه باشد و وحی را نپذیرد. - نوعی علم تجربی سکولار پدید آمد.
- (۲) استفاده نخبگان کشورهای اسلامی از مکاتب غربی - اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد. - فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت‌شناختی شد.
- (۳) استبداد ایلی و قومی - روشنگری در صورتی که به شناخت عقلی محدود شود. - دنیسم و لامذهبی
- (۴) ناسیونالیسم و سوسیالیسم - دین بدون شریعت - ناتوانی بشر در داوری ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی

۷-۴. به ترتیب مصداق موارد «الف»، «ب» و «ج» کدام است؟

روشنگری		
دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرن هفدهم و هجدهم	«ج»	دنیسم
قرن نوزدهم و بیستم	حس‌گرایی، نفی عقل و وحی	«ب»
پایان قرن بیستم	«الف»	بحران معرفتی

- (۱) عقل‌گرایی، نفی وحی - علم تجربی سکولار - افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی
- (۲) افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی - دانش ابزاری - عقل‌گرایی، نفی وحی
- (۳) افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی - علم فراتجربی - عقل‌گرایی، نفی وحی
- (۴) نفی وحی - سکولاریسم - افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی

۷-۵. عبارت‌های زیر را به ترتیب از جهت درست یا نادرست بودن مشخص کنید.

- (الف) فرهنگ جهانی باید روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند تا زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان‌شمول را فراهم آورد.
- (ب) تفاوت راهبردی استبداد قومی با استبداد استعماری این است که استبداد قومی با وجود اینکه دارای هویتی اسلامی بود، به دلیل اینکه پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ اسلامی دوری می‌کرد.
- (ج) قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر فرهنگی غنی و قوی داشته باشد، نمی‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت گیرد.

(د) روشنگری در معنای عام، پدیده‌ای مدرن و مربوط به فرهنگ معاصر غرب نیست.

(۱) درست - درست - نادرست - درست	(۲) نادرست - درست - نادرست - درست
(۳) درست - نادرست - درست - نادرست	(۴) درست - نادرست - نادرست - درست

۷۰۶. به ترتیب هر یک از موارد زیر، ناظر بر کدام مفاهیم است؟

— فناوری و صنعت — نظام ارباب رعیتی قرون وسطی — اندیشه سیاسی جدید غرب

- (۱) تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی — سوسیالیسم — پروتستانتیسم
- (۲) دستاورد انقلاب فرانسه — فنودالیسم — سوسیالیسم
- (۳) دستاورد انقلاب صنعتی — لیبرالیسم — فنودالیسم
- (۴) رهاورد علوم تجربی — فنودالیسم — لیبرالیسم

۷۰۷. کدام گزینه به ترتیب عبارت‌های زیر را کامل می‌کند؟

— در دوره — فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود به سوی — گام برداشت.
— نخستین انقلاب لیبرال در جهان، — است.

— در سطح —، مسیحیت آمیخته با رویکردهای اساطیری شد و با قبول تثلیث از ابعاد عقلانی توحید دور ماند.

- (۱) قرون وسطی — گسترش قدرت جهانی خود — انقلاب روسیه — زندگی و عمل
- (۲) رنسانس — حذف پوشش دینی — انقلاب فرانسه — اندیشه و نظر
- (۳) یونان و روم باستان — ایجاد سیاست سکولار — انقلاب اسلامی ایران — زندگی و نظر
- (۴) غرب جدید — حذف قدرت پاپ — انقلاب صنعتی — اندیشه و عمل

۷۰۸. کدام گزینه مراحل فرایند تکوین نظام نوین جهانی را به ترتیب آورده است؟

- (۱) به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری — استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی — پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت — پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار
- (۲) پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار — به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری — استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی — پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت
- (۳) پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت — استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی — به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری — پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار
- (۴) پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار — پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت — به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری — استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی

۷۰۹. عبارت‌های زیر به ترتیب با چه مفاهیمی ارتباط دارند؟

— پیمان‌هایی از قبیل جنبش عدم تعهد — ناتوی شرق — عمیق‌ترین تأثیر در توزیع فرهنگ غرب

- (۱) ایجاد نظامی نوین که تجارت و تولید بین‌المللی آن را به پیش می‌راند. — سازمان کنفرانس اسلامی — رسانه و صنعت ارتباطات
- (۲) مقاومت در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر اروپایی و آمریکایی — سازمان همکاری شانگهای — آموزش دانش‌های راهبردی
- (۳) ایجاد نظامی نوین که تجارت و تولید بین‌المللی آن را به پیش می‌راند. — کشورهای عضو بریکس — تربیت نخبگان کشورهای غیرغربی
- (۴) مقاومت در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر اروپایی و آمریکایی — سازمان همکاری شانگهای — ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی

۷۱۰. کدام یک از موارد زیر نادرست است؟

- (الف) در شرایطی که جوامع غیرغربی مدیریت خود را در گزینش عناصر مناسب فرهنگ غربی از دست می‌دهند، غرب مدیریت انتقال فرهنگ خود را در چارچوب اهداف اقتصادی و سیاسی موردنظر به دست می‌گیرد.
 - (ب) دولت — ملت‌ها، حاکمیت‌های سیاسی — فرهنگی جدیدی بودند که نخستین بار در اروپای غربی با افول قدرت کلیسا پدید آمدند.
 - (ج) دولت‌های سکولار غربی در حمایت از مبلغان مسیحی، انگیزه دینی نداشتند.
 - (د) مواجهه فرهنگ غرب با فرهنگ اسلام، نمونه‌ای از چالش درون فرهنگ‌ها و تمدن‌ها در سطح جهان است.
- (۱) الف — ب (۲) ب — ج (۳) الف — د (۴) ب — د

۷۱۱. عبارت‌های زیر به ترتیب با چه مفاهیمی ارتباط دارند؟

- آشکارا برخلاف ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب هستند.
- ابزاری برای تخریب جامعه جهانی پیشین و ساختن جامعه جهانی جدید است.
- سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ غرب به لایه‌های عمیق آن تسری داد.
- امت اسلامی مرحله جدیدی را در گسترش فرهنگ جهانی اسلام آغاز کرده است.
- (۱) تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی — فراماسونری — فلسفه‌های روشنگری — با الهام از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت الهی خود
- (۲) صنعت ارتباطات — امپراتوری رسانه‌ای — دنیاگرایی رایج در سطح هنجارها، رفتارها و زندگی مردم — با بازگشت به خویشن الهی و توحیدی
- (۳) امپراتوری فرهنگی — انقلاب فرانسه — هنر و تفاسیر پروتستانی از دین — با استفاده از آموزه‌های قرآن و اهل بیت
- (۴) امپراتوری رسانه‌ای — جهان‌وطنی — حذف پوشش دینی — با رهبری امام خمینی (ره)

پاسخ درس ۱

۱. **گزینه ۳** هر فرهنگی در عمیق ترین لایه های خود، به بنیادی ترین پرسش های بشر پاسخ می دهد. این پرسش ها همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان را می سازند و به مثابه روح و شالوده آن فرهنگ عمل می کنند. این پرسش ها سه دسته هستند: هستی شناسانه، انسان شناسانه و معرفت شناسانه

۲. **گزینه ۴** پرسش های بنیادی، همان عقاید اساسی یعنی ارزش ها و آرمان ها و عقاید یک فرهنگ را می سازند. **هنگام ها** در لایه های عمیق و اساسی قرار نمی گیرد و جزء لایه های سطحی یک جهان اجتماعی هستند

۳. **گزینه ۱** انسان شناسانه: آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟

معرفت شناسانه: آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟
هستی شناسانه: آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می شود؟

۴. **گزینه ۲** **بررسی عبارت های نادرست:**
- پرسش ها و پاسخ های بنیادی، همان عقاید اساسی و تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان را می سازند.
- هر فرهنگی در عمیق ترین لایه های خود، به بنیادی ترین پرسش های بشر پاسخ می دهد.

- پاسخ های متفاوت به پرسش های بنیادی، جهان های فرهنگی متفاوتی پدید می آورد.

۵. **گزینه ۱** - **جهان انسانی**، محصول زندگی انسان است و هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید می آید مربوط به این جهان است.
- مجموعه های بزرگ و مهم را به دلیل گستردگی و اهمیتشان، «جهان» می نامند.

- **جهان فردی (ذهنی)** به زندگی شخصی و فردی انسان ها بازمی گردد.

۶. **گزینه ۳** پدیده های اطراف مادر مجموعه های بزرگ و مهمی دسته بندی می شوند، به علت گستردگی و اهمیتشان این مجموعه ها را «جهان» می نامیم

۷. **گزینه ۴**

بخش اجتماعی (فرهنگی)	بخش فردی (ذهنی)
زندگی اجتماعی انسان ها را در بر می گیرد.	به زندگی شخصی و فردی انسان ها بازمی گردد.
این بخش را جهان فرهنگی می نامند.	ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان ها به این بخش تعلق دارد.
دارای هویت فرهنگی است.	دانسته ها، تجربیات و خلقیات ما مربوط به این بخش است.

۸. **گزینه ۲** **بررسی گزینه ها:**

گزینه ۱: نادرست: وقتی فرد درباره موضوعی خاص می اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد. - نادرست: فرهنگ، محصول آگاهی و عمل مشترک انسان هاست.

گزینه ۲: نادرست: جهان اجتماعی (فرهنگی)، زندگی اجتماعی انسان ها را در بر می گیرد. - درست

گزینه ۳: درست - درست

گزینه ۴: درست - نادرست: ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان ها به این بخش تعلق دارد.

۹. **گزینه ۴** **بررسی سایر گزینه ها:**

گزینه ۱: جهان فردی - جهان فردی

گزینه ۲: جهان اجتماعی - جهان فردی

گزینه ۳: جهان اجتماعی - جهان اجتماعی

توجه: کلیدواژه های «تنهایی، اندیشیدن، ترسیم یک موضوع واحد به اشکال مختلف و...» نشان دهنده جهان فردی و منحصر به فرد بودن این بخش است و کلیدواژه های «مکان عمومی، گفته و نوشته، رفتار با دیگران، نوشتن کتاب، ساختن مجسمه، محبت به دیگری و...» در جهان اجتماعی دسته بندی می شوند.

۱۰. **گزینه ۳**

فلش بک: در کتاب جامعه شناسی دهم خواندیم که کنش های ما، یا فردی هستند (که در تنهایی خود انجام می دهیم) و یا اجتماعی که در این نوع دوم، یا دیگری حضور فیزیکی دارد و یا دیگری حضور ندارد، اما اراده و آگاهی ما در انجام آن کنش، رو به دیگری است. کنش های فردی در جهان فردی و کنش های اجتماعی در جهان اجتماعی قرار می گیرند.

به جز عبارت «مشارکت فعال در کلاس درس»، سایر موارد کنش فردی هستند و در بخش فردی جهان انسانی قرار می گیرند.

۱۱. **گزینه ۱** - پدیده روی (به تنهایی) و تأملات و تفکرات شخصی: بخش فردی و ذهنی جهان انسانی

- محبت کردن مادر بزرگ به نوه ها، ماسک زدن در مترو و اتوبوس، شرکت در انتخابات ریاست جمهوری: بخش اجتماعی و فرهنگی جهان انسانی

۱۲. **گزینه ۲** جهان انسانی، محصول زندگی انسان است و هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید می آید، به این جهان تعلق دارد.

۱۳. **گزینه ۱**

۱۴. **گزینه ۴** بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد و ارتباط آن ها متقابل است. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست و جو می کند.

۱۵. **گزینه ۲** هر فرهنگی، نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می آورد و به همان نوع اجازه بروز می دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست و جو می کند.

۱۶. **گزینه ۳** **بررسی گزینه ها:**

گزینه ۱: درست - درست

گزینه ۲: درست - نادرست: محصول آگاهی و عمل مشترک انسان هاست.

گزینه ۳: نادرست: به تأثیر جهان فردی بر جهان فرهنگی اشاره دارد. - درست

گزینه ۴: درست - نادرست: شیوه زندگی اجتماعی انسان هاست.

۱۷. گزینه ۳ بررسی عبارت های نادرست:

- تمامی پدیده های جهان هستی، محصول زندگی انسان نیستند.
- برخی جهان تکوینی را به طبیعت محدود می کنند و از سه جهان سخن می گویند.

۱۸. گزینه ۲ برخی جهان تکوینی را به طبیعت محدود می کنند، آن ها طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می دهند، جهان انسانی را به دو جهان ذهنی و فرهنگی تقسیم می کنند و به این ترتیب از وجود سه جهان سخن می گویند: جهان طبیعت، جهان ذهن و جهان فرهنگ

۱۹. گزینه ۴ بررسی گزینه ها:

گزینه ۱: درست - نادرست: مربوط به جهان انسانی است.

گزینه ۲: نادرست: جهان تکوینی (طبیعت و فوق طبیعت) را در مقابل جهان انسانی قرار می دهند. - نادرست: مربوط به جهان فردی است.

گزینه ۳: درست - درست

گزینه ۴: نادرست: از چهار جهان سخن می گویند: جهان طبیعت، جهان فوق طبیعت، جهان ذهن و جهان فرهنگ - درست

۲۰. گزینه ۱

۲۱. گزینه ۳ در مقابل جهان انسانی، جهان دیگری به نام جهان تکوینی وجود دارد. این جهان، پیش از انسان هم بوده و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است. متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی دانند. از نظر آنان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است و جهان تکوینی را هم به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می کنند.

۲۲. گزینه ۲ در مقابل جهان انسانی، جهان تکوینی قرار می گیرد که پیش از انسان وجود داشته و وجودش مستقل از خواست و اراده انسان است.

۲۳. گزینه ۳ بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱: نادرست: جهان اجتماعی (فرهنگی) - درست - نادرست: دیدگاه اول
گزینه ۲: درست - نادرست: بخش فرهنگی یا اجتماعی جهان انسانی است. - درست

گزینه ۴: نادرست: جهان فردی (ذهنی) - نادرست: جهان فردی (ذهنی) - نادرست: طبیعت بخشی از آن است.

۲۴. گزینه ۱ در دیدگاه اول، جهان طبیعت، مهم تر از جهان ذهنی و فرهنگی است و ذهن افراد و فرهنگ جامعه نیز هویتی طبیعی و مادی دارند.

۲۵. گزینه ۴ بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱: دیدگاه اول

گزینه ۲: جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی

گزینه ۳: دیدگاه دوم

۲۶. گزینه ۲ دیدگاه دوم، جهان فرهنگی را مهم تر از جهان های دیگر می داند و در این دیدگاه جهان ذهنی و تکوینی اهمیتی ندارند و جهان تکوینی نیز ماده خامی برای دخل و تصرف جوامع مختلف است.

۲۷. گزینه ۱ بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۲: دیدگاه دوم - دیدگاه اول - دیدگاه قرآن

گزینه ۳: درست - نادرست: محدود می کند. - دیدگاه دوم

گزینه ۴: نادرست: جهان ذهنی و فرهنگی - دیدگاه قرآن - دیدگاه قرآن

توجه: در کتاب درسی فقط در مورد دیدگاه اول به صورت مستقیم این جمله آمده است که: «جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می کنند». با اینکه در مورد دیدگاه دوم و سوم این عبارت ذکر نشده است، اما ما می دانیم که فقط نزد متفکران مسلمان و در دیدگاه قرآن، جهان تکوینی به دو بخش طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می شود، یعنی دیدگاه اول، دوم و سوم همگی از سه جهان سخن می گویند و گویی همگی جهان تکوینی را به طبیعت محدود می کنند.

۲۸. گزینه ۳ علوم مربوط به ذهن و فرهنگ، نظیر علوم طبیعی است - دیدگاه اول

جهان فرهنگی، ذهنی و تکوینی، مهم و در تعامل با یکدیگرند - دیدگاه سوم بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می کند - دیدگاه قرآن جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن هاست - دیدگاه دوم

۲۹. گزینه ۴ بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱: دیدگاه اول - دیدگاه قرآن - دیدگاه قرآن

گزینه ۲: جهان تکوینی - جهان ذهنی - دیدگاه اول

گزینه ۳: دیدگاه دوم - دیدگاه قرآن - دیدگاه قرآن

۳۰. گزینه ۱

دیدگاه اول	ظرفیت ها و قابلیت های علوم انسانی و اجتماعی را سلب می کند.
دیدگاه دوم	وضعیت امروزی محیط زیست نتیجه این باور درباره انسان و طبیعت است.
دیدگاه سوم	جهان فرهنگی، ذهنی و تکوینی مهم و در تعامل با یکدیگرند.
دیدگاه قرآن	جهان تکوینی بر اساس حکمت و خواست خداوند با افراد و جوامع انسانی، رفتاری حکیمانه دارد.

۳۱. گزینه ۳ گروهی که جهان طبیعت را مهم تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی می دانند، همان «دیدگاه اول» هستند که در این دیدگاه:

- جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می شود.
- ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن ها نظیر علوم طبیعی است.
- بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.
- نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت ها و قابلیت هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می کند.
- جهان تکوینی ماده خام است - دیدگاه دوم
- ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی شود - دیدگاه قرآن

مهرماه

درس ۱

۲۱۵

پاسخنامه

۳۲. گزینه ۲ نقد به دیدگاه اول: بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند و این امر ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

نقد به دیدگاه دوم: جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

۳۳. گزینه ۲ این نمودار به دیدگاه اول اشاره می‌کند که در آن، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی است.

۳۴. گزینه ۴ شکل «الف» به دیدگاه اول و شکل «ب» به دیدگاه دوم اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: دیدگاه اول - دیدگاه اول

گزینه ۲: دیدگاه دوم - دیدگاه اول

گزینه ۳: دیدگاه سوم - دیدگاه قرآن

۳۵. گزینه ۱ - اغلال و سلاسل: زنجیرهایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند. / باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند [رد گزینه‌های «۳» و «۴»].

- از نتایج عدم شناخت درست انسان از خود و جهان: از تعامل صحیح با جهان هستی باز می‌ماند و نمی‌تواند استعدادهایش را پیرواند و شکوفا کند [رد گزینه «۲»].

- شرط باز شدن درهای برکات جهان تکوینی به روی انسان و جوامع: انسان، اخلاق الهی و جامعه فرهنگی توحیدی داشته باشد.

۳۶. گزینه ۳ - هویت مشترکانه افراد و فرهنگ جامعه علتی است برای اینکه زمین و آسمان از تعامل سازنده با انسان‌ها سر باز زنند و ظرفیت‌های الهی و آسمانی خود را از آن‌ها پنهان کنند (معلول).

- عدم تعامل صحیح با جهان هستی (معلول) پیامد و نتیجه دیدگاهی است که بر شناخت درستی از انسان و جهان هستی استوار نیستند (علت). - زنجیرهایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند، تعریف «اغلال و سلاسل» است.

۳۷. گزینه ۱ - پرسش‌هایی از قبیل اینکه آیا تنها راه شناخت حس و تجربه است: پرسش معرفت‌شناسانه

- محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست: فرهنگ

- مستقل از خواست و اراده انسان است: جهان تکوینی

- جهان ذهنی و تکوینی استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند: دیدگاه دوم

۳۸. گزینه ۲ بررسی عبارت‌های نادرست:

- جهان انسانی، محصول زندگی انسان است و هرچه با اندیشه و عمل انسان پدید آید، به این جهان تعلق دارد.

- «فردیت هنرمند، مجرد از اجتماع نیست.» نشان‌دهنده تناسب بین جهان ذهنی و جهان فرهنگی (اجتماعی) است.

۳۹. گزینه ۳ در نگاه قرآن، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست و ادراک و آگاهی نیز محدود به انسان نمی‌باشد.

۴۰. گزینه ۳ کسانی که جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان طبیعی و تکوینی می‌دانند - دیدگاه دوم

گروهی که جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود می‌کنند - دیدگاه اول

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: دیدگاه اول - دیدگاه اول

گزینه ۲: دیدگاه اول - دیدگاه دوم

گزینه ۴: دیدگاه اول - دیدگاه دوم

۴۱. گزینه ۱ جهان تکوینی مستقل از خواست و اعتبار انسانی وجود دارد. نزد متفکران مسلمان جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است و گروهی که جهان طبیعت را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی می‌دانند (دیدگاه اول)، بین علوم طبیعی و علوم انسانی و اجتماعی تفاوتی واقعی قائل نیستند.

۴۲. گزینه ۴ هرچه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید، مربوط به جهان انسانی است. جهان فرهنگی در برابر جهان ذهنی قرار داده می‌شود و هر دو بخشی از جهان انسانی هستند. جهان تکوینی پیش از انسان وجود داشته است.

۴۳. گزینه ۱ - دانسته‌ها، تجربه‌ها و خلقیات ما: جهان فردی یا ذهنی - فرد اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند: جهان اجتماعی یا فرهنگی

- زندگی اجتماعی انسان‌ها را دربرمی‌گیرد: جهان اجتماعی یا فرهنگی - به دو جهان انسانی و جهان تکوینی دسته‌بندی می‌شود: جهان هستی

پاسخ درس ۲

۴۴. گزینه ۳ فرهنگ‌های مختلف، گستره جغرافیایی و تداوم تاریخی یکسانی ندارند، یعنی در طول زمان در سرزمینی واحد، فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند و در زمانی واحد در سرزمین‌های متعدد، فرهنگ‌های گوناگونی شکل می‌گیرند. عمر برخی از فرهنگ‌ها کوتاه و برخی دیگر طولانی است. برخی در مناطقی محدود به وجود می‌آیند و از مرزهای جغرافیایی خود عبور نمی‌کنند ولی برخی دیگر گسترش بسیاری دارند. نه تنها فرهنگ‌ها بلکه عناصر و اجزای فرهنگ‌ها نیز این‌گونه‌اند؛ برخی عناصر فرهنگی، تداوم تاریخی و گسترش جغرافیایی بیشتری دارند و برخی این‌گونه نیستند.

۴۵. گزینه ۲ فرهنگ‌های مختلف، گستره جغرافیایی و تداوم تاریخی یکسانی ندارند؛ در طول زمان در سرزمینی واحد، فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند و در زمانی واحد در سرزمین‌های متعدد، فرهنگ‌های گوناگونی شکل می‌گیرند.

۴۶. گزینه ۱ ژاپن: دارای تداوم بالای تاریخی + عدم گستردگی جغرافیایی - الف

اسلام و مسیحیت: تداوم بالای تاریخی + گستره جغرافیایی وسیع - ج اینکاها: عدم تداوم بالای تاریخی + عدم گستردگی جغرافیایی - د

توجه: در صورت سؤال به شما چند عبارت داده است به همراه یک جدول. در این مدل تست‌ها باید صورت سؤال را با دقت بخوانید تا ترتیب پاسخ دادن به سؤال را بفهمید. سؤال از شما خواسته که عبارت‌ها را به ترتیبی که در صورت سؤال آورده، در جاهای خالی جدول قرار دهید؛ مثلاً اولین عبارت «ژاپن» است. ژاپن را در کدام قسمت از جدول می‌توان قرار داد؟ الف، ب، ج یا د؟

۶۹۴. **گزینه ۴** - کشورهای بلوک غرب در نخستین نظریه‌پردازی‌های خود، فروپاشی بلوک شرق را به شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد معنا می‌کردند. نظریه پایان تاریخ فوکویاما همین معنا را القا می‌کرد.

- در مورد نظریه جنگ تمدن‌ها همه گزینه‌ها درست هستند.

- نقد لیبرالیسم اقتصادی: در شرایط توسعه سرمایه‌داری رخ داد.

۶۹۵. **گزینه ۱** انقلاب اسلامی با آنکه در ایران رخ داد، اما آرمان‌ها، ارزش‌ها و رسالت خود را به حل چالش‌های جامعه ایران یا شیعیان محدود نکرد. انقلاب بر اساس آموزه‌های اسلامی، از عزت و اقتدار جهان اسلام پاسداری می‌کرد، دفاع از محرومان و مستضعفان جهان را وظیفه خود می‌دانست، فطرت الهی همه انسان‌ها را مخاطب پیام خود قرار می‌داد و حل مشکلات معرفتی و معنوی بشر را در محدوده رسالت خود می‌دید.

۶۹۶. **گزینه ۱** - تشکیل جبهه نجات اسلامی در الجزایر: انقلاب اسلامی - پایان مبارزات عقیدتی - سیاسی بشر از نظر فوکویاما: فروپاشی بلوک شرق و غلبه نظام لیبرال دموکراسی

- مخالفت با ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب: تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی

آزمون نیمسال اول

۶۹۷. **گزینه ۴** دیدگاه دوم: گروهی دیگر جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. در این دیدگاه، جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. در این دیدگاه، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

۶۹۸. **گزینه ۳** گونه نخست فرهنگ جهانی: فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن متعلق به قوم، منطقه یا گروه خاصی است، ولی نگاهی سلطه‌جویانه دارد. چنین فرهنگی با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، جهان را به دو منطقه مرکزی و منطقه پیرامونی تقسیم می‌کند. فرهنگ سلطه: فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه یا گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد و دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند، فرهنگ سلطه یا استکبار است.

اغلال و سلاسل: قرآن کریم، باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، «اغلال و سلاسل» می‌نامد. فرهنگ جهانی که از ارزش جهان‌شمول عدالت برخوردار باشد، مانع قطبی شدن جهان می‌شود.

۶۹۹. **گزینه ۳** - استعمار اروپایی در قرن هفدهم و هجدهم بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت را برپا کرد.

- کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر مربوط به استعمار نو است.

- استعمار نو پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره، طی قرن بیستم به وجود آمد.

- قدرت سیاسی جوامع اسلامی تا قبل از استعمار، بیشتر قومی و قبیله‌ای بود.

۷۰۰. **گزینه ۲** - در دوران خلافت فرهنگ اسلامی به دلیل قدرت و غنای خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را درون خود هضم و جذب می‌کرد. - در عصر نبوی گروه‌های مختلف برای پذیرش اسلام از سراسر شبه‌جزیره به مدینه آمدند.

- در دوره استعمار، استبداد قومی و قبیله‌ای به استبداد استعماری تبدیل شد.

- در عصر بیداری اسلامی بسیاری از نخبگان کشورهای اسلامی تا قبل از انقلاب اسلامی ایران، برای مقابله با سلطه استعمار، از مکاتب و روش‌های غربی مانند ناسیونالیسم یا مارکسیسم استفاده می‌کردند.

۷۰۱. **گزینه ۱** - در دوران خلافت، غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، خوارزمشاهیان، مغولان و عثمانی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند، مانع می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به‌طور کامل آشکار شود.

- قدرت سیاسی جوامع اسلامی که تا قبل از استعمار، بیشتر قومی و قبیله‌ای بود، در دوران استعمار از طریق سازش با دولت‌های غربی، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایلی و قومی به‌صورت استبداد استعماری درآمد.

- دولت‌های استعمارگر برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود، از کودتای نظامی استفاده می‌کنند.

۷۰۲. **گزینه ۳** پاسخ فرهنگ معاصر غرب به پرسش‌های هستی‌شناسانه بشر - سکولاریسم

دوست دارند بر یکایک مردم جامعه خود نیز چیره شوند - جامعه تغلب رویکردگزیشتی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان - پروتستان‌تیسیم

۷۰۳. **گزینه ۲** «مخدوش شدن وحدت امت اسلامی» - استفاده نخبگان کشورهای اسلامی از مکاتب غربی (ناسیونالیسم و مارکسیسم) «دنیسم» - اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد. / لامذهبی / دین بدون شریعت

«افول حس‌گرایی از پایان قرن بیستم» - فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت‌شناختی شد.

۷۰۴. **گزینه ۲**

روشنگری		
دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرن هفدهم و هجدهم	عقل‌گرایی، نفی وحی	دنیسم
قرن نوزدهم و بیستم	حس‌گرایی، نفی عقل و وحی	دانش ابزاری / علم تجربی سکولار
پایان قرن بیستم	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی	بحران معرفتی

۷۰۵. **گزینه ۴ بررسی عبارت‌های نادرست:**

ب تفاوت راهبردی استبداد قومی با استبداد استعماری این است که استبداد قومی با وجود اینکه دارای هویتی غیراسلامی بود، به دلیل اینکه پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ اسلامی دوری می‌کرد.

مهرماه

پایان سال (۱)

۲۴۷

پاسخنامه

ج قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر فرهنگی غنی و قوی داشته باشد، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت گیرد.

۷۰۶. گزینه ۴ - فناوری و صنعت - رهاورد علوم تجربی

- نظام ارباب - رعیتی قرون وسطی - فئودالیسم

- اندیشه سیاسی جدید غرب - لیبرالیسم

۷۰۷. گزینه ۲ در دوره رنسانس، فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود به سوی حذف پوشش دینی گام برداشت. نخستین انقلاب لیبرال در جهان، انقلاب فرانسه است.

در سطح اندیشه و نظر، مسیحیت آمیخته با رویکردهای اساطیری شد و با قبول تثلیث از ابعاد عقلانی توحید دور ماند.

۷۰۸. گزینه ۴ در فرایند تکوین نظام نوین جهانی، به ترتیب مراحل چهارگانه زیر طی می‌شود: (۱) پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار (مرحله سیاسی) (۲) پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت (مرحله اقتصادی) (۳) به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری (مرحله فرهنگی) (۴) استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی (مرحله سیاسی، اقتصادی و فرهنگی)

۷۰۹. گزینه ۴ - برای مقاومت در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر اروپایی و آمریکایی، پیمان‌هایی از قبیل جنبش عدم تعهد، اتحادیه عرب، سازمان کنفرانس اسلامی و... بین دولت‌ها شکل گرفت. - از سازمان همکاری شانگهای با عنوان «اتوی شرق» یاد می‌شود. - ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد.

۷۱۰. گزینه ۴ بررسی عبارت‌های نادرست:

ب دولت - ملت‌ها، حاکمیت‌های سیاسی - اقتصادی جدیدی بودند که نخستین بار در اروپای غربی با افول قدرت کلیسا پدید آمدند.

د مواجهه فرهنگ غرب با فرهنگ اسلام نمونه‌ای از چالش بین فرهنگ‌ها و تمدن‌ها در سطح جهان است.

۷۱۱. گزینه ۱ - تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی، نه تنها هویت فرهنگی جوامع غیرغربی را متزلزل می‌گرداند، بلکه آشکارا برخلاف ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب نیز هستند. - فراماسونری ابزاری برای تخریب جامعه جهانی پیشین و ساختن جامعه جهانی جدید است.

- فلسفه‌های روشنگری، سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ غرب به لایه‌های عمیق آن تسری داد.

- امت اسلامی با الهام از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت الهی خود، مرحله جدیدی را در گسترش فرهنگ جهانی اسلام آغاز کرده است.

آزمون پایان سال (۱)

۷۱۲. گزینه ۱ - هرچه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید، مربوط به جهان انسانی است.

- طرفداران دیدگاه اول بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. - اغلال و سلاسل، زنجیره‌هایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.

- در دیدگاه دوم، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

۷۱۳. گزینه ۴ الف در صورت عدم وجود ارزش آزادی، برخی قیدوبندها مانع رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش می‌شوند و زمینه ظلم بر او را فراهم می‌کنند.

ب فرهنگ جبرگرا و غیرمستول یا عدم وجود ارزش تعهد و مسئولیت، انسان را برای سرنوشتی محتوم محکوم می‌کند.

ج سرمایه‌داری، کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد و کشورهای دیگر را پیرامون آن به خدمت می‌گیرد.

د فرهنگی که از مرزهای جغرافیایی و قومی خود عبور کند و در جهان گسترش یابد، فرهنگ جهانی است. فرهنگ اسلام و فرهنگ غرب دو نمونه از فرهنگ‌های جهانی هستند.

۷۱۴. گزینه ۳ بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت دوم: مغولان با قدرت نظامی خود، مناطق وسیعی از جهان را تصرف کردند.

عبارت سوم: در استعمار فرانسه، استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی از ابزارهای فرهنگی و علمی استفاده می‌کنند.

عبارت چهارم: استعمار نوعی جهان‌گشایی و امپراتوری است که در قرن ۱۹ به اوج رسید.

۷۱۵. گزینه ۲ الف عصر نبوی **ب** عصر بیداری اسلامی **ج** دوران خلافت **د** دوران استعمار

۷۱۶. گزینه ۲ - دیدار سران کشورهای اروپایی با پاپ - سکولاریسم پنهان - عمل در سایه قدرت و سلطه جهان غرب - استبداد استعماری

- تأکید بر بُعد معنوی انسان - هنر قرون وسطی

- پدید آمدن نوعی علم تجربی سکولار/ دانش ابزاری - پیامد روشنگری قرن ۱۹ و ۲۰

۷۱۷. گزینه ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱ قرون وسطی - یونان و روم باستان - قرون وسطی - غرب جدید **گزینه ۲** رنسانس - رنسانس - قرون وسطی - غرب جدید

گزینه ۴ قرون وسطی - قرون وسطی - غرب جدید - غرب جدید **۷۱۸. گزینه ۴** - با انقلاب فرانسه، دولت‌هایی شکل گرفتند که به‌طور رسمی جدایی خود را از دین اعلام کردند.

- فرهنگ ایرانی در دوره حاکمیت سلوکیان، هویت خود را حفظ کرد. - دولت‌های سکولار غربی از تبلیغ مسیحیت برای گسترش جهانی قدرت خود استفاده کردند.

- زاین از قرن هفدهم و بعد از نفوذ مسیحیت، دروازه‌های خود را به روی کشورهای غربی بست

۷۱۹. گزینه ۱ - نداشتن قدرت چانه‌زنی در اقتصاد تک‌محصولی **علت** وابستگی اقتصادی کشورهای غیرغربی به کشورهای استعمارگر - ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی **پیامد** بازنگری و ارزیابی هویت (دینی) خود از نگاه فرهنگ غربی

- تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی **نتیجه** تضعیف سازوکارهای دموکراسی

۷۲۰. گزینه ۳ بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت دوم: از نظر مارکس، چالش‌های نظام سرمایه‌داری فقط با یک انقلاب (طبقاتی) قابل حل بود.

عبارت سوم: دو بلوک شرق و غرب از نظر اقتصادی، سیاسی و جغرافیایی در دو بخش متمایز و جدا قرار می‌گرفتند.

عبارت چهارم: در جوامع سوسیالیستی به بهانه عدالت اقتصادی، نه تنها آزادی معنوی، بلکه آزادی دنیوی افراد نیز از بین رفت.

۷۲۱. گزینه ۲ عبارت‌های اول و چهارم در مورد نظریه «جنگ تمدن‌ها» درست هستند.

۷۲۲. گزینه ۴ - عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار گرفته شد - شمال و جنوب

- در سراسر قرن بیستم تا ۱۹۹۱م ادامه یافت - بلوک شرق و غرب - ابتدا منطقه‌ای بود، اما به سرعت آثار خود را در سطح جهان آشکار کرد - بحران اقتصادی

- مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم - بحران زیست‌محیطی

۷۲۳. گزینه ۱ بررسی سایر گزینه‌ها؛
گزینه ۲: بحران معرفتی جدید - بحران معرفتی جدید - بحران معنویت - بحران معنویت

گزینه ۳: بحران معرفتی جدید - بحران معرفتی اول - بحران معرفتی اول - بحران معنویت

گزینه ۴: بحران معنویت - بحران معرفتی جدید - بحران معرفتی جدید - فرهنگ قرون وسطی

۷۲۴. گزینه ۳ - تدوین رساله‌های جهادیه - نخستین بیدارگران اسلامی - ترجمه اومانیزم به آدمیت - منورالفکران غرب‌گرا (نسل اول) - در هم ریختن نظم پیشین به بهانه رسیدن به جایگاه کشورهای غربی - منورالفکران غرب‌گرا (نسل اول)

- تحت تأثیر جریان‌های چپ در کشورهای اروپایی - روشنفکران چپ (نسل دوم)

۷۲۵. گزینه ۱ بررسی سایر گزینه‌ها؛
گزینه ۲: انقلاب اسلامی - انقلاب مشروطه - جنبش عدالتخانه

گزینه ۳: جنبش تنباکو - جنبش عدالتخانه - انقلاب اسلامی

گزینه ۴: جنبش عدالتخانه - انقلاب مشروطه - انقلاب‌های آزادی‌بخش

۷۲۶. گزینه ۲ بررسی سایر گزینه‌ها؛
گزینه ۱: درست - درست - نادرست - نادرست

گزینه ۳: درست - نادرست - نادرست - نادرست

گزینه ۴: نادرست - نادرست - نادرست - نادرست

آزمون پایان سال (۲)

۷۲۷. گزینه ۲ عبارت «هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات اجازه بروز و ظهور می‌دهد»، بیانگر تناسب جهان ذهنی و فرهنگی است. عبارت «جهان تکوینی بر اساس حکمت و خواست خداوند با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد»، بیانگر تعامل جهان‌های سه‌گانه بایکدیگر است.

۷۲۸. گزینه ۲ - پذیرش تفاوت‌ها، صلح جهانی را در برابر جنگ و خشونت پاس می‌دارد. - فرهنگ جبرگرا قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرد. - فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

۷۲۹. گزینه ۴ آن‌ها همواره می‌خواهند دیگران آنان را ستایش کنند.

۷۳۰. گزینه ۱ توحید، حکایت از خداوند واحدی دارد که متعلق به قوم و قبیله خاصی نیست، بلکه خداوند همه آدمیان و پروردگار همه جهان‌ها است. خداوند سبحان حقیقت مطلق و مبدأ همه حقایق است؛ همه موجودات از او پدید آمده و به سوی او باز می‌گردند و او عالم را حکیمانه آفریده و تدبیر می‌کند. / آیا جهان هستی به چنین جهان‌هایی محدود می‌شود؟ - پرسش هستی‌شناسانه

۷۳۱. گزینه ۲ در ادبیات مدرن به سلوک‌های معنوی و مشاهدات الهی انسان توجهی نمی‌شود و در هنر مدرن توجه هنرمندان بر بُعد جسمانی و زیبایی‌های بدنی آن‌ها تمرکز می‌یابد.

۷۳۲. گزینه ۱ جنگ‌های صلیبی، مواجهه اروپاییان با مسلمانان و بالآخره فتح قسطنطنیه، زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا را فراهم آورد. فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان محلی به‌عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا فرصت بروز و ظهور پیدا کنند.

۷۳۳. گزینه ۲ بررسی عبارت نادرست؛ - استعمار، مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیرغربی در نظام جهانی بود.

۷۳۴. گزینه ۴ بررسی عبارت‌ها؛ - از طریق تثبیت مرجعیت علمی غرب، تربیت نخبگان کشورهای غیرغربی رخ می‌دهد. - جهانی شدن، فرایندی است که هیچ اعتنایی به مرزهای ملی ندارد. - اقتصاد سرمایه‌محور در حرکت‌های آغازین خود نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود. ۷۳۵. گزینه ۱ سوسیالیسم و کمونیسم در مقابل فردگرایی دو رویکرد جامعه‌گرا هستند. سوسیالیسم به مالکیت خصوصی معتقد است، ولی مانند سرمایه‌داری آن را مطلق نمی‌داند. کمونیسم به مالکیت فردی مقید نیست. مارکسیسم ناظر به اندیشه‌های سیاسی مارکس است. مارکس سوسیالیسم را مرحله‌ای انتقالی برای رسیدن به کمونیسم می‌داند.

۷۳۶. گزینه ۴ بررسی عبارت‌ها؛ مفاهیم شمال و جنوب، عمدتاً پس از جنگ جهانی دوم به کار گرفته شد؛ زیرا برخی اندیشمندان معتقد بودند که چالش اصلی بین بلوک شرق و غرب نیست، بلکه فقیر و غنی است. دو اصطلاح «استعمارگر و استعمارزده» را کسانی به کار می‌بردند که معتقد بودند که نزاع کشورهای فقیر و غنی به بُعد اقتصادی محدود نشده، بلکه خودباختگی فرهنگی نیز در آن دخیل است.

۷۳۷. گزینه ۲ بررسی عبارت‌های نادرست؛ - آسیب‌های مربوط به چالش فقر و غنا، همواره متوجه اقشار ضعیف و کم‌درآمد جامعه است. بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است.

- در بحران اقتصادی، سرمایه‌داران علی‌رغم آسیب‌هایی که می‌بینند، فشارهای بحران را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد منتقل می‌کنند. - برخی از متفکران، بحران‌های زیست‌محیطی را مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم دانسته‌اند.

۷۳۸. گزینه ۴ گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی، پیامدهای اجتماعی مختلفی داشت از جمله: ۱ برخی از نخبگان جهان غرب را به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی واداشت. ۲ مهاجران ساکن کشورهای غربی را که اغلب مرغوب فرهنگ مدرن شده بودند، به سوی هویت دینی خود فراخواند. ۳ بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را رونق بخشید.

۷۳۹. گزینه ۳ پیدایش فلسفه دکارت در غرب جدید اتفاق افتاده است؛ پس گزینه ۴ قطعاً رد می‌شود؛ زیرا مدرنیسم و غرب جدید قبل از دوران پسامدرن است. فتح قسطنطنیه نیز از زمینه‌های شکل‌گیری رنسانس است و مربوط به قرون وسطی است. (رد گزینه ۲) رونق معنویت‌های کاذب و دروغین در زمان پسامدرن اتفاق افتاده است (رد گزینه ۱) و حکومت آتاتورک در ترکیه، یک حکومت سکولار است؛ پس با این توصیف، گزینه ۳ تنها جواب سؤال می‌باشد.

۷۴۰. گزینه ۱ الف) انقلاب مشروطه / ب) اصلاح رفتار حاکمان / ج) تدوین رساله‌های جهادیه

۷۴۱. گزینه ۲ بررسی عبارت‌های نادرست؛ - دولت مصر، به رهبری جمال عبدالناصر، مظهر ناسیونالیسم عربی بود. - انقلاب اسلامی، الگوی نوینی را در برابر امت اسلامی قرار داد و افق جدیدی را به روی جهان اسلام گشود.

جهان فرهنگی

پیش‌ش‌های بنیادین - روح و شالوده فرهنگ

- هستی‌شناسی
- انسان‌شناسی
- معرفت‌شناسی
- جهان هستی

- جهان انسانی**
 - جهان فردی (ذهنی)
 - جهان اجتماعی (فرهنگی)
- جهان انسانی** - محصول زندگی انسان (اندیشه + عمل)
- جهان فردی**
 - زندگی شخصی و فردی
 - ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی
 - داسته‌ها، تجربه‌ها و خلقیات ویژه
- جهان اجتماعی**
 - زندگی اجتماعی انسان
 - دارای هویت فرهنگی
- جهان تکوینی**
 - پیش از انسان بوده است.
 - وجودش مستقل از خواست و اراده انسان است.

درس ۱

۱

استعمار نو

- قرن ۲۰ و پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه در کشورهای مستعمره
- استفاده از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره
- استفاده از کودتای نظامی برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود
- استفاده از سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و دولت‌های دست‌نشانده
- کنترل بازار و سیاست کشور مستعمره
- استعمارگر پنهان، مجریان آشکار

استعمار فرانو

- هدف قرار دادن هویت فرهنگی دیگر کشورها
- استفاده از ابزارهای علمی و فرهنگی به‌ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات
- تهاجم فرهنگی، شبیخون فرهنگی، نانو فرهنگی
- استعمارگر و مجریان هر دو پنهان

انواع کودتاهای نظامی در ایران

- موفق**
 - کودتای انگلیسی ۳ اسفند ۱۲۹۹ رضاخان
 - کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ محمدرضا پهلوی
- ناموفق**
 - کودتای آمریکایی - انگلیسی نوژه
 - هدف: ضربه به انقلاب اسلامی
 - سرانجام: کشف و خنثی شد.

درس ۳

۷

روشنگری (در معنای خاص)

دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرون هفدهم و هجدهم	عقل‌گرایی، نفی وحی	دئیسم
قرون نوزدهم و بیستم	حسن‌گرایی، نفی وحی و عقل	دانش‌ابزاری
پایان قرن بیستم	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، عقل و وحی	بحران معرفتی

دئیسم

- اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد.
- دین بدون شریعت و مذهب
- لامذهبی

بحران معرفت‌شناختی

- از دست رفتن امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها
- شناخت شیودی**
 - از راه مشاهده حسی و استدلال عقلی به دست نمی‌آید.
 - مثال:** پی بردن به غم و شادی درون خود یا محبت و تنفر نسبت به دیگران
 - یکی از انواع آن - وحی

درس ۵

۱۳

فرهنگ جهانی

فرهنگ جهانی - فرهنگی که از مرزهای جغرافیایی و قومی عبور می‌کند و در جهان گسترش می‌یابد.

دو گونه فرهنگ جهانی

- فرهنگ سلطه و استکبار**
 - صهیونیسم - نژاد خاص
 - انواع: سرمایه‌داری - ثروت و قدرت
 - پیامد: تقسیم جهان به دو منطقه مرکز و پیرامون
 - فرهنگ مطلوب یا حق**
 - دنبال کردن سعادت همه انسان‌ها
 - صحبت از عقاید و آرمان‌های مشترک انسانی
 - عقاید، ارزش‌ها و هنجارها مطابق نیازهای فطری همان مدینه فاضله فارابی
 - انواع مدینه فارابی
 - فاصله:** عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارها مطلق و همسو با حق
 - فاصله:** عقاید و ارزش‌ها همسو با حق، اما هنجارها و رفتارها مخالف حق
 - تغلب**
 - یکی از انواع جوامع جاهلی
 - هدف: خوار و مقهور کردن دیگران
 - همکاری با هم برای غلبه بر دیگران
 - شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگر

درس ۲

۳

- ارسال نامه‌های دعوت به امپراتوری ایران و روم
- وضعیت فرهنگ جاهلی
- تا فتح مکه - مقاومت آشکار
- پس از فتح مکه
- ظاهر اسلامی گرفتن به ناچار
- خریدن در پوشش نفاق

وقایع دوران خلافت

- بارگشت فرهنگ جاهلی و تشکیل قدرت بر اساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای
- جهانی شدن فرهنگ اسلام با تلاش عالمان مسلمان
- هضم و جذب مهاجمان یا حفظ ظواهر اسلامی به‌خاطر قدرت و غنای فرهنگ اسلام
- غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، خوارزمشاهیان، مغولان و عثمانی که قومی و قبیله‌ای بودند و ممانعت آن‌ها از آشکار شدن کامل ظرفیت‌های فرهنگ اسلام

وقایع دوره استعمار

- نفوذ و سلطه سیاسی دولت‌های استعماری غربی بر بخش‌های مختلف جوامع اسلامی
- مغلوب ساختن بیشتر سیاستمداران جوامع اسلامی با تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی خود
- تبدیل استبداد قومی و ایلی به استبداد استعماری از طریق پیوند با قدرت استعمارگران

درس ۲

۹

هنر

- بارگشت به هنر یونان
- اهمیت ابعاد جسمانی و دنیوی
- اقتصاد - زمینه‌های عبور از اقتصاد فتودالی
- سیاست - رقابت شاهزادگان اروپایی با قدرت کلیسا
- مذهب - نهضت‌های جدید دینی پروتستانی در جهت اصلاح دین
- غرب جدید (معاصر) - مدرن - متجسّد - غرب بعد از رنسانس - غرب چهارصد سال اخیر
- آغاز با پیدایش فلسفه‌های روشنگری
- اثرگذاری بر بخش‌های مختلف زندگی اجتماعی
- علم و فناوری و صنعت: رشد علوم تجربی و شکل‌گیری صنعت
- اقتصاد: شکل‌گیری اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری
- حقوق بشر: شکل‌گیری حقوق طبیعی بشر
- سیاست: نظام‌های سیاسی لیبرال و کاملاً دنیوی

پروتستان‌تیسیم

- نوع اول**
 - حمایت قدرت‌های محلی
 - مخالف قدرت پاپ
 - عدم تقابل با جریان دنیاگرا
 - خارج کردن بخشی از اروپا از تسلط کلیسا

درس ۵

۱۵

جامعه جهانی

حالت‌های جامعه جهانی

- غالب بودن یک فرهنگ
- فرهنگ سلطه یا استکبار: چالش‌های درون فرهنگی
- فرهنگ مطلوب: انسجام جامعه جهانی
- غالب بودن چند فرهنگ
- تعاملات، گفت‌وگوها و برخورد‌های فرهنگی و تمدنی
- چالش‌های بین فرهنگی و تمدنی
- ویژگی‌های جامعه جهانی در گذشته (قبل از غرب جدید)**
 - حاکمیت‌های سیاسی مختلف
 - برقراری جامعه جهانی از طریق روابط اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی بین کشورها
 - عدم تابعیت تعاملات فرهنگی از روابط اقتصادی، سیاسی و نظامی
 - امکان عبور فرهنگ از مرزها با
 - غلبه فرهنگی بر قوم مهاجم (اسلام)
 - روابط تجاری (مسلمانان آسیای جنوب شرقی)
 - گفت‌وگوهای مستقیم علمی و معرفتی

مراحل تکوین نظام نوین جهانی

- پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار (سیاسی)
- پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت (اقتصادی)

درس ۷

۱۷

فرهنگ جیرگرا و غیرمستول

- انکار نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشت خود
- گرفتن قدرت مقلومت از آدمیان
- تبدیل انسان‌ها به موجوداتی منفعل
- فراهم آوردن زمینه نفوذ سلطه‌گران
- عدم توانایی انسان در ساختن آینده خود بر اساس اراده و عمل خود
- محکومیت انسان به سرنوشتی محتوم
- مثال:** طالع‌بینی

نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱

جهان‌گشایی و امپراتوری

- در گذشته تاریخ
- از طریق کشورگشایی
- با قدرت نظامی و حضور مستقیم سربازان پیروز
- خسارت اقتصادی و انسانی فراوان
- مثال:** حمله اسکندر و مغولان

قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد

- در صورت حفظ هویت فرهنگی خود - با ضعف تدریجی قدرت نظامی مهاجم - استقلال سیاسی خود را به دست می‌آورد.
- در صورت برخورداری از فرهنگ قوی و غنی - گروه مهاجم را هضم و به خدمت می‌گیرد.

درس ۳

۵

ناسیونالیسم (ملی‌گرایی): مجموعه‌ای از باورها و نمادها که دلبستگی و تعلق به ملت، سرزمین، نژاد، قوم و زبان را اصل قرار می‌دهد و صرفاً تعلق خاطر و وابستگی به چنین عناصری را آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها می‌داند.

مارکسیسم: تفکری برگرفته از اندیشه سیاسی مارکس است که انقلاب طبقاتی (کارگر علیه سرمایه‌دار) را تنها راه‌رایی از جنگال نظام سرمایه‌داری و مشکلات آن می‌داند.

باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب

عقاید و ارزش‌های فرهنگ غرب

- سکولاریسم (هستی‌شناسی)
- اومانیسم (انسان‌شناسی)
- روشنگری (معرفت‌شناسی)

سکولاریسم

تعریف: رویکرد دنیوی و صرفاً این‌جهانی به هستی / تقدس‌زدایی و طرد عناصر مقدس و معنوی از جهان

انواع

- آشکار: انکار صریح ابعاد غیرمادی جهان هستی
- پنهان: رویکردگزینشی به ابعاد معنوی - نتیجه پروتستان‌تیسیم

درس ۵

۱۱